

LIPANJ 2011.

6

Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

Crkve nema bez Duhova. Htio bih tome domisliti i ovo: nema Duhova bez Djevice Marije. Tako je bilo na početku, u dvorani Posljednje večere, gdje učenici "bijahu jednodušno postojani u molitvi sa ženama i Marijom, majkom Isusovom te braćom njegovom", kao što se izvješćuje u Djelima apostolskim (1, 14). I tako je uvijek, na svakome mjestu i u svakom vremenu.
BENEDIKT XVI.

Zajedno u Kristu

Papa Benedikt XVI. dolazi na Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji, koji domovinska Crkva upriličuje prvi put. Uslijed uljudbene, gospodarske i političke krize koja nas je zabavila, a iza koje se krije velika kriza duha i morala, naše se obitelji susreću s brojnim poteškoćama. Širi se malodušnost, produbljuju se podjele, raste nezadovoljstvo, a nezaposlenost ubire svoj danak. Sve se više bračnih parova rastavlja, a brojni mladi odgađaju ulazak u brak. Brak na pokus i život u dvoje bez obveza pušta sve više korijenje. Različite ovisnosti hvataju sve više maha, raste nasilje u obitelji, a niječu se i napadaju bračne i obiteljske vrednote. Sve to može lako ugroziti budućnost naroda i domovine, pa će nacionalni obiteljski susreti promicati bračne i obiteljske vrednote, jačati zdravu samosvijest katoličkih obitelji i pokazivati im da nisu same ni prepuštene samima sebi.

Obitelj je osnovna stanica ljudskoga društva. U njoj se uče društvene kreposti koje omogućuju opstojnost i normalan život ljudske zajednice te nastaju i nadahnjuju se vrline na kojima

počiva ljudski život. Odgovorno zajedništvo, koje se u obitelji rada i na poseban način njeguje, temelj je i škola društvenog zajedništva i osjećaja uzajamne povezanosti i odgovornosti u društvu. O obitelji i odgoju u njoj stoga ovisi i život šire društvene zajednice. Uvjeren da "sudbina čovjeka ovisi o sudbini obitelji", bl. Ivan Pavao II. često je ponavljao da je "budućnost čovječanstva usko vezana uz budućnost obitelji." Benedikt XVI. drži da su "ženidba i obitelj ustanove koje valja promicati i braniti od svakoga mogućega pogrešna shvaćanja njihove istine, jer svaka šteta počinjena ženidbi i obitelji, zapravo je rana koja se zadaje ljudskom životu kao takvu". Zato o hrvatskoj obitelji ovisi i budućnost hrvatskoga naroda.

Povijest nas uči da je svoje zgrade i nezgode hrvatski narod prevladavao čvrstom vjerom i osobitom ljubavlju prema Majci Gospodinovoj. Nadamo se da će susret Benedikta XVI. s brojnim hrvatskim katolicima na misnom slavljju na zagrebačkom hipodromu, kao i njegovi posebni susreti s mladima te predstavnicima gotovo svih slojeva crkvenoga i društvenog života uroditi većim jedinstvom svih Hrvata, a nadalje zajedništvom svih u Kristu, kako bismo s njime zajedno bili i ostali, kao i njegova i naša Majka Marija.

UREDNIK

Djeвица Crkvom postala

Pod tim naslovom u Asizu je otvorena izložba kao čin pobožnosti Gospi koju je sv. Franjo Asiški nazvao *Djeвица Crkvom postala*, čime je označio njezinu ulogu i identitet, preuzimajući otačku baštinu koja je Gospu stavljala uz bok Crkve u perspektivi povijesti spasenja. Sličnost Marije i Crkve pokazuje se osobito očitom u Gospinim svetištima. Prvi dio izložbe smješten je u bazilici sv. Marije i naslovljen *Značenje marijanskih svetišta - Guadalupe*, a želi istaknuti duhovno i kulturalno značenje Gospinih svetišta, s osobitim pozivanjem na Guadalupe, mjesto najstarijeg ukazanja koje je Crkva priznala. Drugi dio izložbe, nazvane *Marijina lica u Porcijunkulu - Hod u slikama*, priređen je u Muzeju bazilike, a rasvjetljuje različite marijanske likovne prikaze u Porcijunkuli. Izložba je otvorena do 30. listopada 2011. (F)

Mjeseci glazbe u fatimskom svetištu

Tijekom travnja i svibnja u fatimskom Gospinu svetištu zbila su se tri iznimna glazbena događaja. Na Uskrs u bazilici sv. Krunice koncert je imala Koralna akademija iz Dortmundu (Njemačka), a na Uskrсни ponedjeljak svetište je treći put ugostilo *Dječja srca u fatimskom svetištu*, koncert pet dječjih zborova. Na dan proglašenja Ivana Pavla II. blaženim, 1. svibnja, svetište je upriličilo koncert u spomen papi koji je tri puta hodočastio u Fatimu. (WSF)

Tisuće mladih molilo krunice

U bazilici Gospe Guadalupske u Meksiku u subotu, 30. travnja okupilo se tisuće mladih na bdjenje uoči proglašenja blaženim pape Ivana Pavla II. Povezali su se satelitom izravnom video-vezom u zajedničkoj molitvi krunice otajstava svjetla u Rimu s pet svetišta diljem svijeta. Prvo otajstvo

Poziv fatimskog svetišta

Vodstvo Gospina svetišta u Fatimi uputilo je poseban poziv hodočasniciima, i onima koji dolaze pojedinačno i onima koji dođu u skupinama, da na svome hodočašću prijeđu put od mjesta Anđelova ukazanja fatimskim pastirićima vidiocima do fatimskog svetišta.

Taj bi put trebao više biti duhovan negoli fizički, zapravo življen u stavu klanjanja Bogu.

Predloženi put započinje u svetištu, vodi Ulicom pastirića do Loca do Cabeço i u Poço do Arneiro da bi završio u kapeli Presvetoga kraj crkve Presv. Trojstva. To će zapravo odgovoriti pozivima Anđela Mira u Fatimi: molitva, pokora i obraćenje. Njegova ukazanja zapravo su bila priprava za Gospina ukazanja koja su se zbila godinu kasnije. "Cjelokupan pastoral fatimskog svetišta i organizatorâ hodočašća mora se ove godine usmjeriti buđenju u hodočasniciima stava klanjanja Bogu", rekao je upravitelj svetišta. "Sjećanje na Anđelovo ukazanje, njegove riječi i čine, molitve koje je poučavao i prihvat koje su imale u srcu pastirića tvoriti će školu klanjanja za sve." (EFS)

predvodilo je svetište Božanskog Milosrđa u Lagniewniki (Poljska), zatim svetište Kawekamo-Bugando u Tanzaniji, Naše Gospe u Harissi u Libanonu, a četvrtu deseticu svetište Gospe Guadalupske u Maksiku. Posljednja desetica predmoljena je iz fatimskoga Gospina svetišta. Uslijedilo je bdjenje sa svjedočanstvima, molitvama i pjesmama te prijenosom beatifikacije s Trga sv. Petra u Vatikanu. (Z)

Susret na Ptujskoj Gori

Tradicionalni godišnji susret hrvatskih i slovenskih franjevac konventualaca održan je 5. svibnja u Gospinu svetištu na Ptuskoj Gori u Sloveniji, gdje je održan i prvi prije 25 godina. Predstavljena je i dvojezična spomenica u kojoj su zabilježeni dosadašnji susreti. (IKA)

Novi upravitelj svetišta

Upravitelj fatimskog svetišta Virgilio Antunes izabran je za biskupa Coimbre, pa je svećenik biskupije Leiria-Fatima Carlos Cabecinhas imenovan 5. svibnja novim upraviteljem. Službu će preuzeti 11. lipnja u crkvi Presv. Trojstva, a u svetištu već radi od kolovoza g. 2010. kao kapelan i ravnatelj Službe liturgijskog pastorala. Izjavio je kako će prosljediti s već postojećim planovima, imajući u vidu stoljetnicu svetišta 2017., a svoj prvi pozdrav uputio je hodočanicima u fatimsko svetište obećavajući kako će i ubuduće u Fatimi nalaziti mjesto za molitvu i jako iskustvo Boga koji je sposoban dati novi smisao njihovim životima i preobraziti ih. (Z)

Koncert marijanskih pjesama

U Gospinu svetištu na Tekijama kraj Petrovaradina, nakon misnog slavlja koje je predvodio biskup Đ. Gašparović, 7. svibnja upriličen je koncert marijanskih pjesama *Zdravo, Majko Tekijska, zdravo, Slavo srijemska*. Htjelo se time obilježiti

130. obljetnicu posvete crkve, povezati biskupiju sa susjedima i pokazati raznolikost pjesama. (IKA)

"Vojnica" za mir u Nikaragvi

Crkva u Nikaragvi započela je 9. svibnja "vojnicu" molitve krunice za mir i pohoda Presvetom. Ta zemlja posljednjih desetljeća uznemirivana je nasiljem, a suočena je s izborima u studenom koji dovode u opasnost krhku političku i socijalnu uravnoteženost u kojoj se trenutačno nalazi. Molit će se svakog četvrtka i time zavizati zaštitu bl. Djevice Marije za postignuće mira među pučanstvom Nikaragve, koje još uvijek osjeća njegov nedostatak uslijed ratnih nereda 80-ih godina prošlog stoljeća.

Jubilej povratka Gospine slike

O posveti prve crkve na Svetoj Gori kraj Gorice u Sloveniji, kardinal Marino Grimani darovao je g. 1544. godine svetištu Gospinu sliku s Izajom prorokom i Ivanom Krstiteljem. Mletački je to rad, a pripisuju ga Jakovu Palmi Starijemu. Uslijed različitih opasnosti, slika je tri puta sklanjana iz svetišta. Tako se u svetište ponovno vraćala g. 1793., 1922. i 1951. Ove godine 8. travnja navršilo se 60. godina od trećeg povratka, 1951. (SK)

"Duns Škot" najbolji film

Talijanski film *Duns Škot*, koji prikazuje srednjovjekovnoga franjevačkog mislioca bl. Ivana Duns Škota, osvojio je *Srebrnu ribu 2011.* kao najbolji film na *II. International Catholic Film Festival Mirabile Dictu*, koja mu je dodijeljena 19. svibnja. Festival se održava od 12. do 21. svibnja u Rimu pod pokroviteljstvom Papinskoga vijeća za kulturu te ima svrhu evangeliziranja umjetnošću i kulturom. Autor filma je F. Muraca, a proizveli su ga Franjevci od Bezgrešne u suradnji s TVCO. (Z)

Svetišta - svjetionici djelatne ljubavi

U ovom povijesnom trenutku, u kojem smo pozvani navješćivati evanđelje našem svijetu, ako je moguće s još većim snagama, dužni smo istaknuti bogatstvo koje izbija iz hodočašća u svetišta. Prije svega zbog njihove izvanredne sposobnosti mamljenja, kojim privlače broj hodočasnika i vjerskih turista koji raste, među kojima se neki nalaze u ljudskim i duhovnim zamršenim situacijama, ukoliko su daleko od življenja vjere i dužne crkvene pripadnosti. Krist se obraća svima s ljubavlju i nadom. Čežnja za srećom koja se ugniježđuje u duhu u Njemu nalazi svoj odgovor, a u Njegovoj blizini ljudska bol dobiva svoj smisao. S Njegovom milošću, i najplemenitiji uzroci dolaze do svoga potpuna ispunjenja. Kao što je Šimun susreo Isusa u hramu (usp. *Lk 2, 25-35*), tako i hodočasnik mora imati zgodnu priliku otkriti Gospodina u svetištu.

Zato treba učiniti sve da posjetitelji ne zaborave da su svetišta sveta mjesta i da se zato u njima ponašaju pobožno, s poštovanjem i dolično. Na taj način Riječ Krista, Sina Boga živoga, moći će ponovno odzvanjati s jasnoćom i događajem njegove smrti i uskrsnuća, temelja naše vjere, bit će proglašena u svojoj cjelovito-

sti. Osim toga, treba veoma savjesno voditi brigu o prihvatu hodočasnika, dajući istaknuto mjesto, među ostalim, dostojanstvu i ljepoti svetišta, slike "šatora Božjega s ljudima" (*Dj 21, 3*); trenucima i prostorima za molitvu, kako osobnu tako i zajedničku; pažnji za pobožne vježbe. Jednako tako neće se nikad dovoljno nastojati oko činjenice da svetišta moraju biti svjetionici djelatne ljubavi, neprestano posvećeni najnenaklonjenijima konkretnim djelima solidarnosti i milosrđa te ustrajnom raspoloživošću za slušanje. Osim toga, ona moraju vjernicima olakšati pristup sakramentu Pomirenja i dopustiti im da dostojno sudjeluju u euharistijskom slavlju, koje uvijek mora biti središte i vrhunac sve njihove pastoralne djelatnosti. Tako će se jasno pokazati da je Euharistija, bez ikakve sumnje, hodočasnička hrana, "Sakrament Boga koji nas ne ostavlja same na putu, nego nam se stavlja uz bok i pokazuje nam smjer" (*Homilija na svetkovinu Tijelova, 22. svibnja 2008.*).

Zaista, za razliku od litalice, kojega koraci nemaju jasno odredište, hodočasnik uvijek ima pred sobom cilj, iako toga ponekad nije u potpunosti svjestan. Taj cilj nije ništa drugo nego susret s Bogom po Isusu Kristu, u kojem odgovor nalaze sve naše čežnje. Eto zašto se euharistijsko slavlje može s pravom držati vrhuncem hodočašća.

(Iz Poruke *II. svjetskom kongresu za pastoral hodočasnika i svetišta* održanu u Santiago de Compostela od 27. do 30. rujna 2010.)

BENEDIKT XVI.

Kraljici obitelji

Nazaretska Djevice, Kraljice obitelji,
učini naše kršćanske obitelji
kovačnicama evanđeoskog života
obogaćene darom mnogih zvanja
za svećeništvo i posvećen život.
Održi postojanim jedinstvo naših obitelji,
koje su danas toliko ugrožene sa svih strana,
i učini ih ognjištima vedrine i sloge,
gdje strpljiv dijalog raspršuje poteškoće i suprotnosti.
Nadasve bdij nad onima koje su razdijeljene i u krizi,
Majko oprostjenja i pomirenja.

BENEDIKT XVI.

Susret s Umjetnikom

Iskreni ljubitelji umjetnina svjesni su koliki je blagoslov diviti se umjetničkim ostvarenjima genijalnih majstora pred kojima zastaje dah. U svakom potezu pera i olovke, dlijeta i čekića, prepoznaju se zahvati iznimne umještosti. Ali vrstan poznavatelj umjetnosti u istom trenutku osjeti i dozu tuge što neke od velikana, koji su zadužili čovječanstvo svojim stvaralaštvom, nije susreo u umjetničkom ateljeu ni vidio na djelu dok izvode složene umjetničke zahvate. Svjestan je blagodati i profesionalne koristi da je imao prigodu porazgovarati osobno te tražiti objašnjenje za tolike detalje, uputiti se u tehnike rada, razvijati maštu i stjecati viziju. Toliko je toga što se ne može naučiti samo iz knjiga, bez pomoći vrsna učitelja kroz osobni susret u kojemu prenosi najdublja i najkorisnija iskustva. Tko se svakodnevno susreće s novim izazovima i zahtjevima, nikad neće prezreti pomoć iskusna majstora koji je i sam iskustveno unorjen u problematiku i iznalazio kreativne zahvate.

PRIPREMANJE SUSRETA

Slično se dogodilo u počecima Crkve, nakon Gospodinova uskrsnuća i uzašašća na nebo. Apostoli su spoznali kako je uskrsnuće i uzašašće bilo veliko remek-djelo Božje ljubavi i dobrote, ostvareno u Isusovu tijelu. Uskrsno otajstvo je bio završni i neopoziv dodir „Umjetnikove ruke“. Osim što je bio

pomazan Duhom Svetim, tj. svom ljepotom i puninom milosnih boja, trebalo je, kao i svako umjetničko djelo, konačnom glazuirom potvrditi sve napravljeno. Zato je trebalo da se na "vatru" patnje i muke osuše nanese boje kako bi o uskrsnuću, kad se skinu svi povi i zašitni slojevi, moglo zablistati u punu sjaju. Djelo započeto utjelovljenjem, o uskrsnuću je dobilo konačne dimenzije i trajan oblik.

Ali činjenica je da apostoli nisu razumjeli što se dogodilo. Trebalo im je protumačiti otajstvo koje je bilo velebno, a opet tako zbunjujuće. Njihove ljudske sposobnosti i kapaciteti bili su ograničeni pojmiti neizrecivo otajstvo te su vapili pomoć. Srećom, među njima je bila Marija, koja je vrlo dobro poznavala umjetnički stil, dar i djelovanje, jer je trajno živjela pod okriljem njegove snage, u zaštiti njegove sjene, hranjena i branjena njegovom prisutnošću. Zato je poticala zajednicu okupljenu oko apostola da ustraju u iščekivanju i molitvi, jer onaj koji je tijekom povijesti učinio tolika čudesna djela, sigurno neće zakazati ispuniti do kraja svoja obećanja. Imajući iskustvo njegove punine, znala je kako Bog ne daje svoga Duha na kapaljku, nego ga obilno izljevna na svako biće koje ga želi, koje mu teži i koje mu se otvara. Znala je da njezin Sin neće iznevjeriti obećanje koje je dao, da će poslati Duha branitelja. Osjećala je da on - Uskrsnuli, živi u zajednici i trajno potiče one u njoj da rašire svoja srca i pameti dok ne postanu sposobni primiti dar koji im daje. Zato je okupljenima iz dana u dan tumačila kako predstoji još završni zahvat Umjetnikove ruke, tj. njegov dolazak među njih kako bi ih osobno poučio umjetničkoj vještini.

Zajedno s njome pripremali su se za susret s autorom najdivnijih Božjih djela, kako bi im svojom snagom u biće utisnuo svijest uskrsnuća i potpuna razumijevanja onog što je na čudesan način izvedeno u Isusovu tijelu.

DOLAZAK AUTORA

Slušajući njezino svjedočanstvo o djelovanju Duha Božjega, polako su shvaćali da ona nije obična žena, nego Žena, jer je ujedno zaručnica Duha Svetoga. Spoznali su da nije obična majka, nego Majka, jer je Majka Sina Božjega, čime je stekla pravo na naziv Majka Božja. Pričala im je o čudesnu djelovanju božanskog Umjetnika koji svojom kreativnošću iznenadi ljudsko biće, kao što je i nju i njih iznenadio Gospodnjim uskrsnućem. Jer ne bi bio pravi umjetnik kad ne bi bio kadar iznenaditi. I dok su tako bili u molitvi, doista ih je iznenadio šum s neba i jednostavna sila Duha koji je sišao na njih. Nije bio umišljen Umjetnik koji se drži oholo,

uznosito i umišljeno, nego im je dao sama sebe, osposobivši ih da čine njegova djela. Točnije, za djelo koje je izveo na Mariji utjelovljenjem Sina Božjega, kao i ono koje je izvršio na tijelu Gospodnjem kad ga je uskrisio od mrtvih. U tom trenutku Marija je osjećala snažnu prisutnost i djelovanje onoga tko je nad njom cijeloga života bdio i lebdio, koji ju je od početaka krilima svojim zakriljivao i nosio kad je bilo najteže. Osjećala je kreativnost onog Umjetnika koji je bio izvor njezina nadahnuća dok je vršila volju Božju i dok je služila kao službenica njegova. S time da su sada njime bili zahvaćeni i svi prisutni na čelu s apostolima.

Onaj Duh koji je u počecima stvaranja uređivao svijet lebdeći nad vodama, sad je lebdio nad njima kao znak posvetne snage krsne vode na koju će pozvati svoje sunarodnjake. Taj isti Duh koji se nad njom zaustavio kao nad najsvetijim hramom svoga prebivanja, sad je bio na djelu nad apostolima koji će u Hramu odvažno propovijedati. Izljev koji je ona primila davno u svom biću, dan je sada cijeloj Crkvi u znak preporođenja i preporođanja drugih. Onaj Duh koji je izabrao nju da bude golubica mira, znak i pokazatelj smirivanja Božjega gnjeva i odmazde nad preljubničkim naraštajem, izabrao je njih da budu novo čovječanstvo, da upravljaju novom, korabljom spasenja, sagrađenom u tijelu njezina Sina. Kao što je Noina golubica u kljunu, tako je ona u svom biću nosila maslinovu grančicu pomazanja, sretna što je božanski Umjetnik ispunio i posljednje obećanje osposobivši apostolsku zajednicu da prenose cijelom čovječanstvu onaj život koji je ona osobno pod srcem prva nosila.

Ivan **BODROŽIĆ**

„Strahota“ (ne)razrješivosti ženidbe

Prije nekoliko godina, na vijest o „poništenju“, tj. o proglašenju nevaljanom ženidbe jedne među našim „zvijezdama“, „svega i svašta“ je pisalo po našim novinama, a koješta se o tome blebetalo i među nazovi-kršćanima. Kao i u različitim kviz-emisijama, potvrdilo se i u toj prigodi koliko su naši „statiistički“ kršćani neobrazovani, neupućeni i neobaviješteni o svojoj vjeri, o Crkvi i njezinu ustrojstvu, o osnovnim pitanjima vjeronauka...! A nije baš da se većina od njih nisu imali prigode o tome bolje obavijestiti. Najgore je što pokazuju da im nije previše ni briga i da se baš i ne trude biti dobro obaviješteni, a žive u lažnu uvjerenju da su obaviješteni te s „nepodnošljivom lakoćom“ vrlo auktoritativno ističu svoje (neutemeljene) stavove, ili - kakono se kaže: prodaju pamet!

TVRDE RIJEČI

I reče im: „Tko otpusti svoju ženu pa se oženi drugom, čini prema prvoj preljub. I ako žena napusti svoga muža pa se uda za drugoga, čini preljub“ (Mk 10,11-12). Za mnoge „s pogledom izvana“ taj tekst, kao i paralelni kod Mateja, Luke i drugih, spada među „najtvrde“ tekstove Novog zavjeta, drugi u njemu nalaze iskaz tvrdoglave konzervativnosti Katoličke crkve, u čemu strši posve osamljena... Ali i za one u Crkvi to je sva-

kako izvor jednog od najvećih i najmučnijih problema u pastoralu suvremenog katoličanstva. Ima više milijuna katolika koji žive samo u građanskom braku jer im sklapanje sakramenta ženidbe priječi prethodni crkveni brak iz kojeg su istupili, pa zbog toga ne mogu pristupati pričesti, iako redovito prakticiraju i misu, i molitvu, i vjerski odgoj djece...

CRKVENI PROPISI

O ženidbi crkveni zakon veli: „Krist Gospodin uzdigao je na dostojanstvo sakramenta ženidbeni savez među krštenima, kojim muška osoba i ženska

osoba međusobno uspostavljaju zajednicu svega života po svojoj naravi usmjerenu k dobru supruga te k rađanju i odgajanju potomstva... Bitna su svojstva ženidbe jednost i nerazrješivost..." (kan. 1055 čl. 1. i kan. 1056).

S dobrim razlogom istaknuto je:

a) *Valjanu ženidbu* mogu sklopiti samo slobodan muškarac i slobodna žena (dakle dvoje, a ne dvojica ili dvije!).

b) *Glavni ciljevi* ženidbe su međusobna ljubav supruga i rađanje djece. Ukoliko su oboje isključeni, kao npr. u slučaju impotencije (ali stvarne, medicinske, a ne "figurativne"), ne može se sklopiti valjana ženidba zbog tjelesne nesposobnosti. Ukoliko je isključen samo drugi cilj (potomstvo) zbog neplodnosti, to ne dovodi u pitanje valjanost ženidbe.

c) *Bitna svojstva* (vlastitosti) ženidbe su jednost (isključivo jedan muškarac i jedna žena - odbacuje se svaki oblik mnogoženstva) i nerazrješivost: valjano sklopljena ženidba u Katoličkoj crkvi traje do smrti jednog od supruga!

Ono prvo svojstvo u zapadnim društvima nije upitno u načelu, pa je, npr., dvoženstvo zakonski kažnjivo, ali u praksi i na "trulom Zapadu" ima poligamije napretek, kao npr. kad se veze, naravno nezakonite, višestruko preklapaju: ženu vara s "prijateljicom", a u isto vrijeme i jednu i drugu - s drugom ljubavnicom! (Usputno dvije male šale: 1., dječja definicija: Kad se živi u braku s više žena to je poligamija, a kad se živi sa samo jednom ženom to je - monotonija! i 2., engleska: Koja je najveća kazna za dvoženstvo? Odgovor: Dvije punice!)

Ali, kad je riječ o nerazrješivosti ženidbe, eto ciklone! Nije li to - strahota?! Pošteno govoreći, često jest! Tu se

neizbježno događaju situacije "pravne nepravde" po prastarom rimskom načelu: "Summum ius - summa iniuria = vrhovno pravo - najveća nepravda!" Primjer za to: Nakon samo godine braka muža napusti supruga "oprostivši se" od njega ceduljicom na stolu u kojoj mu priopćuje da je otišla drugome (zapravo prvome) i odnijela dijete koje ionako nije njegovo nego onoga kojemu je otišla! Kakav izbor ima njezin suprug: Do kraja života živjeti kao monah? "Švrljati" naokolo? Stvoriti novu vezu, sklopiti građanski brak i biti lišen sakramentalnog zajedništva (pričesti) u svojoj Crkvi? Rekla bi Ličanka: "Sine, imaš pure, imaš mlika - biraj što ti drago!"

Valja odmah reći, pa makar to i nije potpun odgovor, kako u Katoličkoj crkvi, po zakonu o nerazrješivosti, mnogi bez svoje krivnje pate, ali neosporno je mnogo više patnje u svijetu zbog pošasti rastave. Ili, recimo to dručkije: od „strahote“ nerazrješivosti ženidbe puno su strašnije strahotne posljedice pošasti rastave i često prebrza posizanja za rastavom kao redovitim i lako dostupnim „lijekom“ za oboljenja bračnog saveza. Dobro pamtim neke odgovore na tom tragu u anketi među djevojkama, na pitanje što misle o rastavi: „Kad ne bih računala na tu mogućnost, ne bih se ni udavala!“ Ima li brak uopće šanse biti stabilan s takvim stavovima?!

MOŽE LI SE IPAK RASTAVITI?

Mnogi su zbunjeni glasinama da su neki "iz Rima dobili razrješenje (ili rastavu) ženidbe". O čemu se zapravo radi? Je li je u nas ista Crkva i njezini zakoni kao, npr., u Americi? I jesu li crkveni zakoni za sve katolike isti? Ili su (sjetimo se baš

slučaja u nas o kojemu se govorilo na sva usta) za neke drukčiji?

“Iz Rima”, odnosno od crkvenog suda koji i ne mora biti baš u Rimu, može se u određenim uvjetima dobiti:

a) *“Rastavu od stola i postelje”*, tj. pravo na odvojen život (bez prava na sklapanje nove crkvene ženidbe). Takva se presuda crkvenog suda donosi kad se utvrdi da je zajednički život supruge postao objektivno nemoguć. Mnogi kršćanski supruzi to pravo i sami uzurpiraju, bez pravorijeka crkvenog suda. Makar to nije zakonito, u praksi im se tolerira i ne uskraćuju im se sakramenti ako nisu uspostavili neku novu javno poznatu (izvan)bračnu vezu.

b) *Utvrdjivanje i proglašavanje nevaljanosti ženidbe...* ne na temelju “rekla-kazala” ili “po brcima” - kako neki rekoše za spomenuti slučaj iz naše estrade - nego na temelju čvrstih pravnih dokaza, nakon vrlo stroga istraživanja. A koji su mogući razlozi - to je već d(r)uga priča, možda za neku drugu prigodu. Napominjem, da crkveni sud nije dužan polagati račune novinarima. Uostalom, ako većina od njih ne vjeruju ni Bogu ni Crkvi, zašto bi vjerovali crkvenom sudu?! Ali, što se to njih uopće i tiče?

No, pravi je problem što su i mnogi kršćani, ili mnogi koji se takvima smatraju, puno više i ozbiljnije zainteresirani za medije te osluškuju i slušaju više njih negoli što se sa starozavjetnim vjernikom moliteljem pitaju: „Da poslušam što mi to Gospodin govori“ (Ps 85, 9)?! Nije li nam rekao u evanđelju: “Što, dakle, Bog združi, čovjek neka ne rastavlja” (Mt 19, 6), a i preko crkvene zapovijedi: Drži se ženidbenih zakona svete Crkve?!
Stanko JERČIĆ

Kraljice bez grijeha istočnoga začeta

Eto i to je moguće: da se smrtna čovjek začne bez grijeha. To je velika potvrda Božjeg milosrđa. To potkrepljuje naše shvaćanje Božjeg plana o nama ljudima i učvršćuje našu nadu da spoznajemo smisao danog života. Poniranje u tu tajnu, što čudo, tu iznimku među svima nama može biti tako snažno da dokida i sam pojam zavisti: divljenje i ushit nad tim Božjim putem neka produbi našu odanost Mariji.

Miljenko MAJETIĆ

Gospino okrilje

Uz osmero braće i sestara, Mare iz Vrha s Krka ostala je rano bez majke. Razboljela se od tifusa i tuberkuloze pluća te dospjela u bolnicu na Sušaku. Osam mjeseci ležala. Iz dana u dan bivala je sve slabija, jer, tako reći, ništa nije jela gotovo tri mjeseca. Stajala bi uz prozor svoje sobe, gledala na tratsko groblje i razmišljala gdje će je pokopati.

Marina majka umrla je od iste bolesti, ali je Bog imao s Marom drugi plan. Bila je odgojena u molitvi i redovitu pohađanju nedjeljnih i blagdanskih misa. Molitva krunice

bila joj je jedino što je ispunjavalo njezine dane i noći u bolnici. Našla se u sobi za umiruće. Ušla je u kliničku smrt. Časne sestre koje su radile na odijelu, klečeći su uz njezinu postelju cijelu noć probdjele u molitvi Gospina ružarija uz zapaljenu svijeću i sličicu sv. Male Terezije.

Gospodin je uslišao njihove molitve. Bolesnica se vratila u život. Na čudo liječnika, zaliječena je i otpuštena iz bolnice. Dospjela je u Zagreb i zaposlila se, ali se upisala i u školu za medicinske sestre. Uspješno je završila i zaposlila se na "Rebru". Ponovo se razboljela. Nakon operacije dobila je tešku upalu potrbušnice. Od nje je tada preživljavao jedan od tisuću. Jedino je streptomycin mogao pripomoći, ali je bio vrlo skup i nedostupan. No, imala je ona tete u Americi, koje su joj ga ipak slale u nekoliko navrata. I pored te terapije, liječnici joj nisu jamčili uspjeh. U Zagrebu je imala ujaka fra-tu i dvije tete časne. Oni su je posjećivali i nisu prestajali s molitvom za nju. Bila je tako prepuštena molitvi i Božjoj volji.

Mare se ipak oporavljala. Ozdravila je. Nastavila je raditi u istoj bolnici. Desetak godina kasnije zaposlila se u bolnici u Slavonskom Brodu i tako se opet našla u Gospinu okrilju, u župi Gospe Brze pomoći. Stanovala je u kući nepokretne gospode. Radeći u bolnici i nju je do smrti nje-govala, sve do svoje mirovine. Sada je u 88. godini i dobrog je zdravlja. Pored svih tegoba kroz koje je prolazila. Čudesni su putovi Božji.

Nedjeljka ANDRIĆ-NOVINČ

Pavao Đakon o Gospi

Pavao Đakon malo je poznat bogoslovac iz razdoblja karolinške obnove. Pavao Đakon zapravo mu je bio pseudonim, a pravo ime Paul Warnefried ili Paolo di Warnefrido. Rođen je oko g. 720. u uglednoj langobardskoj obitelji u Friulima, a preminuo kao benediktinac g. 799. na Montecassinu. Naobrazbu je stekao u Paviji. Kao svećenik bio je u službi langobardskih vladara kojih je djela ovjekovječio u knjizi "Povijest Langobarda", što je zapravo nastavak njegove "Povijesti Rima". Nakon pada langobardskog kraljevstva bio je u službi Karla Velikoga, na njegovu dvoru u Aachenu. Zajedno s Alkuinom promicao je karolinšku obnovu. Po Karlovoj želji sastavio je zbirku ponajboljih propovijedi koje su korištene sve do II. vaticanskog sabora.

HRAM DUHOVNI

Za nas je Pavao Đakon važan svjedok marijanske pobožnosti u vrijeme Karla Velikoga. U njegovoj zbirci propovijedi sačuvana su i dva govora o uznesenju bl. Djevice Marije, svjedočanstvo o vjeri kršćanskoga puka o istini koju će Crkva tek u 20. stoljeću proglasiti člankom vjere. Govoreći o Gospi, poput ostalih crkvenih pisaca, i Pavao se služio slikama i usporedbama. Da vjernicima protumači ulogu bl. Djevice Marije u programu spasenja, poslužio se slikom hrama u kojem je božanstvo našlo svoje prebivalište. Slika hrama pomaže mu

razviti misao o sedam stupova hrama kao o sedam darova Duha Svetoga, kojima je bila urešena Nazaretska Djevica da bude dostojna Majka Sinu Božjemu. Dostojna je Djevica i s njom se ne mogu usporediti ni patrijarsi niti proroci, a nitko joj od ljudskih stvorenja nije ravan. Izabrana od Boga, uzvišena od ljudskih naraštaja ostala je ponizna, skromna Nazaretska Djevica. Zbog toga ju je Bog u svojoj dobroti i milosrđu uzvisio i povjerio joj posebnu ulogu u spasenju ljudskog roda.

"Bilo je uistinu dostojno i prikladno da joj sve stvari podu podložene, jer je rodila Stvoritelja svih stvari. Bila je dostajna biti kraljicom anđela, jer je bila majka Gospodara anđela. Bilo je dostojno da joj bude podložena anđeoska nevinost, jer je po njoj nevinost došla na zemlju."

VEZE DUHA I TIJELA

Predmetom Pavlova razmišljanja bila je i uzajamna ljubav između Majke i Sina. Nedokučiva je i neizmjerena bila njezina ljubav prema svome Jedincu. Njezin je Sin zapravo poseban, jedinstven, jer posjeduje narav i dostojanstvo Sina Božjega. Dar te ljubavi prema Sinu, Marija je primila kao dar od Duha Svetoga.

"Punina Duha Svetoga obdarila je majku krepošću ljubavi. Nijedna preprička nije mogla zaustaviti ni umanjiti te ljubavi. Budući da ga je majka ljubila više od svih i Sin ju je ljubio i častio više negoli druge... Postavio je svoju Majku, koja ga je u svom krilu nosila, iznad mnoštva svetih, nju koja je bila puna milosti i bogatstva duha. Postavio ju je pred lice Svevišnjega, ustoličio na predvono prijestolje slave."

Za Pavla Đakona veze tijela od presudne su važnosti za pripadnost Gospodinu. Iz zahvalnosti prema Onoj koja ga je rodila, Isus je proslavio svoju Majku. Odlučujuću ulogu pritom igraju veze tijela. Tek će novija teologija učiniti prijelaz od sveza tijela prema vezama duha. Srodnost duha važnija je od srodnosti tijela, zajedništvo duha od rodbinskih veza. Isus ne osporava uzvik žene iz puka: *“Blažena utroba koja te nosila i prsi koje si sisao”* (Lk 11, 27). On ju jednostavno nadopunjuje i usavršava: *“Još blaženiji oni koji slušaju riječ Božju i čuvaju je”* (Lk 11, 28). Iz Lukina Evandelja djetinjstva saznajemo da je i Marija pripadala tom krugu osoba, jer je čuvala sve te riječi i događaje i o njima razmišljala u svom srcu (Lk 2, 19. 51). Ne samo po veza-

ma tijela nego i po vezama duha, Marija je pripadala krugu Isusovih sljedbenika, bila mu je majka i učenica.

NEBESKA ZAŠTITNICA

Kao što već spomenuh, Pavao Đakon svjedok je vjere o Marijinoj konačnoj proslavi kod Boga, o njezinu uznesenju. U svom govoru o blagdanu Uznesenja pokušava dočarati slavno stanje Majke Gospodinove.

“Kličite i radujte joj se, vi koji je ljubite. Ona je doista uzvišena i najviše uzve-ličana. Pjevajmo diveći se njezinoj slavi, pjevajmo joj pjesan radosti... Kličimo i radujemo se u njoj, jer je na nebu Marija vjerna odvjetnica svih nas. Kao što je njezin Sin jedini posrednik između Boga i ljudi, tako je i ona posrednica između Sina i vjernika. I kako se pristoji Majci milosrda, ona je milosrde za sve nas, ona suosjeća s ljudskim patnjama jer zna od čega smo napravljeni. Zbog toga nas nikad ne prestaje zagovarati kod svoga Sina...”

Iz “pustinje života” Marija je proslavljena u nebu, jer ju je Gospodin oslobodio njezine tuge i žalosti zbog gubitka Jedinca. Majka boli, Gospa Žalosna bi pritisnuta mukom i tjeskobom. O, svi vi koji prolazite, dodite i vidite ima li boli kao što je moja! Po uznesenju oslobođena je toga dramatična stanja budući da je ponovno susrela svoga Sina. Slavno stanje proslavljene Majke ne znači da je napustila svoju brigu i ulogu glede onih koji su na putu prema vječnoj domovini. Iz rajske slave ona vrši službu zagovornice i posrednice. Ta spoznaja razlog je nade i radosti za sve vjernike, nekoć i danas.

dar-ko

Na izvoru života

Čovjek bez snage Duha Svetoga obično je, slabo ljudsko biće. On nas prožima, njegovo djelovanje umiruje naše srce, prosvjetljuje naš um i snaži nam desnicu pred životnim izazovima. Utječemo mu se, zazivamo ga i vjerujemo da će nas njegova snaga oplemeniti i učvrstiti u vjeri. On traži potpuno predanje, bez imalo zadržke. I nama vjernicima koji često pristajemo na polovična, brzopleta i nepromišljena rješenja, takva istina teško pada.

DA TE LJUBIM, RODNI KRAJU!

*Nješto sličiš Božjem rajju,
Kad proljetno sunce grane,
Oj premili zavičajju!*

(fra Ivan Despot, *S Bogom zavičajju*)

Ivan Despot, svećenik franjevac i književnik, rođen je u Zaostrogu prije 160 godina - 19. kolovoza 1851. od oca Mate i majke Kate r. Matutinović (očeva mu loza u Zaostrogu seže u drugu polovicu 17. st., tada pod nadimkom „Pavlovč“). Krsno ime zadržao je i kao franjevac. Imao je dvojicu braće, Pavla i Antu te sestru Matiju. Kao i otac mu, kod franjevaca u Zaostrogu naučio je čitati, pisati i računati u vrijeme kad su župnici, u nedostatku pučkih škola, tu obvezu morali preuzeti na sebe. Kao dječak ulazi u franjevačko sjemenište u Sinju gdje pohađa Franjevačku klasičnu gimnaziju koja je s radom otpočela

g. 1854., a bila je i prva gimnazija u Dalmaciji s hrvatskim nastavnim jezikom. U njoj je osjetio narodnu svijest iskristaliziranu u dalmatinskom narodnom preporodu. Bio je istinski domoljub, volio je svoj hrvatski narod i domovinu te se utjecao bl. Djevici Mariji da je čuva:

*Men' tužniku svijeti, mila,
k mirnu kraju,
a Hrvatsku svij pod krila,
sladki rajju! (Djevici)*

U gimnaziji je kod franjevaca stekao kvalitetnu naobrazbu, pa je filozofski i teološki studij nastavio u samostanima u Šibeniku i Makarskoj. Za svećenika je zaređen 1874. Zatim se vratio u samostan u Zaostrog gdje je mladim franjevačkim klericima dodijeljen kao učitelj mudroslovlja prije nego što je i sam završio bogoslovne nauke. Pomalo pustolovna duha, dolazi u sukob s

nadredenima. Nakon kratkog vremena postavljen je za župnika u Omišu pa u Sumartinu na Braču gdje je, družeći se s lokalnim književnicima, razvijao svoje literarne sklonosti. Kratko boravi u Splitu, Ogorju, Sinju, Vrlici i Živogošću. Nakon 10 godina vraća se u franjevačku gimnaziju u Sinju gdje predaje hrvatski, latinski i njemački jezik. U toj službi ostaje tek dvije godine (1879.-1881.) jer je, rođen kao pjesnik, čeznuo za nekim drukčijim svijetom. Zbog bolesti povukao se u živogoški samostan i napokon u samostan Gospe od Zdravlja u Splitu. Dugo je bolovao i umro 19. veljače 1886. u Splitu te je pokopan uz crkvu u Zaostrogu.

IVAN DESPOT - SVEČENIK I KNJIŽEVNIK

Despot je pisao pjesme, pripovijetke, putopise, romane, književne kritike, političke i kulturnopovijesne članke. Prevodio je s talijanskoga, francuskoga i latinskog jezika.

U pjesmama je rijetko koristio religiozne motive, a jednom kad je to učinio obratio se bl. Djevici Mariji. Neće biti upamćen toliko po kvaliteti književnoga stvaralaštva koliko po želji i da nešto napiše u prijelomnim vremenima dalmatinske prošlosti. Tendencioznost i slatkorječivost dominiraju u njegovim tekstovima, tek povremeno bljesne osobita liriska vrijednost, ali opet prije u putopisima negoli u pjesmama. Suraduje u mnogim listovima: *Narodnom listu*, *Vijencu*, *Nadi*, *Slovincu*, *Obzoru*, *Iskri*, *Hrvatskoj*, *Hrvatskoj vili*, *Hrvatskom domu*, *Katoličkom listu*, *Narodu*, *Viencu* i dr. Prevodio je Johna Miltona (početak *Izgubljenog raja*), Alfieriija, Cantùa i dr. Svoj prvi pjesnički opus, na nagovor A.

Šenoa i F. Markovića s kojima je prijateljevao, fra I. Despot objavljuje pod naslovom *Prve iskre* (Zagreb, 1881.). Piše i studiju o svom prijatelju, *August Šenoa* (Zadar, 1882.). Okušao se i kao putopisac u *Put na Lovćen* (Zagreb, 1883.) te kao publicist u *Malo zrnja* (Split, 1885.). Njegovu životu i djelu posvećen je znanstveni skup održan g. 1986. u Makarskoj i Zaostrogu.

SLAVLJENICE SVIH VJEKOVA

Hrvatski hodočasnici krenuše g. 1881. u Rim na proslavu 50. godišnjice biskupstva pape Pija IX. Fra Ivan ga spominje (*Prognaniku Veljem*) u pjesmi posvećenoj bl. Djevici Mariji, objavljenoj u mnogim marijanskim zbirkama:

*Prognaniku Veljem kada
silnoga vijeka
vječnim miljem rajskog sklada
poda lijeka:*

*Nadabnu ga, glasi svijetu
trubljom zlatnom
Pjesan slave bijelom cvijetu,
vjekocvatnom.* (Djevici)

Isti taj papa proglašava 8. prosinca 1854. dogmu (*trubljom zlatnom*) "Ineffabilis Deus" o Bezgešnom začecu bl. Djevice Marije. Dogmu o Mariji, kojoj je velika važnost i slava kao ženi Bogorodici ukazana već na Efeškom saboru davne g. 431., Ivan je držao pogodnom za pjesmu:

*Nikad sladeg glasa čula
zemlja bijedna,
Nikad takva odpjehnula
pjesma medna.* (Djevici)

I mi se vjernici utječemo Bezgrešnoj da nas očuva pred naletima grijeha.

Darijo MARKOVIĆ

Umjetnik mističnih boja

Španjolski slikar i kipar grčkoga podrijetla *Dominicos Theotokopulos*, nazvan El Greco, uspio je povezati istočnu slikarsku tradiciju i bizantski misticizam sa zapadnim kasnorenesansnim i manirističkim stilom. Rođen je g. 1541. u selu Chandax, danas Heraklion na Kreti, a umro g. 1614. u Toledu, u Španjolskoj. Nakon što je upoznao bizantsko slikarstvo i kretsokoitalske madonere, uputio se u Italiju, gdje su ga zvali Dominico Greco. U Veneciji je upoznao vodeće manirističke slikare, a u Rimu djela renesansnih umjetnika. Kad je u rujnu g. 1585. postao *vecino* (stanovnik) Toleda, gdje su ga prozvali El Greco, nastala su njegova najljepša slikarska djela.

VODEĆI KATOLIČKI SLIKAR

Kao neshvaćen filozof i mistik, samotnjak i melankolik, El Greco je postao vodeći katolički slikar protureformatorskih ideja Tridentuskog sabora manirističkoga stila. Iako je djelovao u vremenu između renesansne odmjerivosti i barokne kićenosti, njegova se umjetnost i dalje temeljila na tradiciji bizantske mističnosti.

Figure je rado prikazivao u izduženu položaju i u ekspresivnoj deformaciji. Da bi postigao neobičnu paletu boja, koristio je mliječ od smokvina lista. Tako bi izrazio prividnu hladnoću ne samo hladnih boja nego je i kod toplih postizao zagasitu bljedoću.

Iako neshvaćen kao umjetnik svoga doba, u XIX. i XX. st. čašćen je kao prvi romantičar i preteča ekspresionizma. Po njegovu uzoru, Paul Cézanne počeo je iskrivljivati ljudske likove, a Pablo Picasso smatrao ga je prvim kubistom i učiteljem.

LJEPOTA LIKOVNOG IZRAŽAJA

Ako bismo osebnost El Grecova likovnog izražaja htjeli prikazati na jednom djelu, mogli bismo odabrati poliptih koji je izradio za augustinsko bogoslovno sjemenište Nuestra Señora de la Encarnación u Madridu. Kada su g. 1590. redovnici sv. Augustina sjemenište sagradili, Maestro Domenico, kako su umjetnika u Toledu rado zvali, za glavni oltar u njegovoj crkvi izradio je g. 1600. drveni retalb i na nj postavio poliptih sa sedam slika. U donjem dijelu naslikao je *Naveštenje*, u sredini, a sa strane *Poklonstvo kraljeva i Krštenje Isusovo*, dok je u gornjem dijelu naslikao *Raspeće*, u sredini, a sa strane *Kalvariju*, *Uskrsnuće* i *Duhove*.

Ako bismo koju od tih slika htjeli posebno istaknuti, onda bismo na slici *Silazak Duba Svetoga* mogli upoznati svu ljepotu umjetnikova likovnog izražaja. Ulje je to na platnu, u pravokutnu okrivu s polukružnim završetkom, u dimenzijama 127 x 275 cm, a izradio ga je kao posljednji u nizu od sedam slika. Na njemu je oslikao događaj iz Djela apostolskih (Dj 2, 1-4) koji se zbio na dan Pedesetnice. U sredini je Gospa, a oko nje, kružno, jedanaestorica apostola s pridruženim Matijom i još dvjema pobožnim ženama, Marijom Magdalenom i Marijom Jakovljevom. U trenutku kad se iznenada pojavila *buka*

s neba, svi su u gornjoj sobi, gdje su se redovito sastajali, ustali *kao kad puše silan vjetar*. Upravo je taj vjetrovit kovitlac s plamenim jezicima El Greco prikazao na svoj slikarski način.

Na toj slici možemo vidjeti svu ljetpotu mističnoga izražaja koji je El Greco koristio. Okupljeni oko Gospe, u prepoznatljivoj crvenoj

haljini i modru ogrtaču, svi su likovi prikazani u izduženu obliku. Pomoću treptećih svjetlosnoobojanih učinaka u pokretima ruku i naborima haljina, koristeći upadnu suprotnost boja koje se nadopunjuju, osobito modre i crvene, u potpunosti je dematerijalizirao likovnu formu, što se najprije primijeti u nestvarnu prostoru gdje je boja glavni nositelj cijelokupne kompozicije.

Uskovitlani likovi melankolična izraza lica, kao da su se iznenada zaustavili ispod golubice i plamenih jezika, očekujući da im Duh Sveti udahne nov život. Skučena antinaturalistička trodimenzionalnost prostora, a izdužena ver-

ticalna kompozicija, prikazana u gotičkom ekspresionizmu, cijeloj slici daje mističnu dimaniku, a ne stvarni izgled gornje sobe ili iznenadnu prestrašenost.

SUDBINA DJELA KAO I ŠTOVATELJA

U gornjem redu, u drugom liku zdesna, možemo prepoznati autoportret umjetnika koji je sebe uvrstio među apostole, dok je dobročiniteljica i pobožna plemkinja Doña Maria de Córdoba y Aragón prikazana kao Marija Jakovljeva. Taj prizor nastao je pod utjecajem mistične teologije sv. Alonza de Orozco, koji je bio idejni osnivač Zavoda, a služio je kao odgojni motiv sjemeništarcima i bogoslovima.

Međutim, likovno djelo kao umjetničko biće proživljavalo je sudbinu svojih štovatelja. Tako ni taj oltar nije uspio preživjeti francusku okupaciju Napoleonovih pristaša koji su g. 1810. rastjerali redovnike, srušili im zavod i crkvu, a glavni oltar razorili. Iako je zavod g. 1845. obnovljen u neoklasiističkom stilu, nakon kulturocida francuskih prosvjetitelja slike s oltara nikada nisu vraćene vlasnicima. U *Museo del Prado* u Madridu čuva se pet slika: *Navještenje*, *Krštenje Isusovo*, *Raspeće*, *Uskrsnuće* i *Silazak Duba Svetoga*. U rumunjskomu Nacionalnom muzeju umjetnosti u Bukureštu nalazi se *Poklonstvo pastira*, dok se sedma slika s prizorom *Gospina krunjenja* smatra izgubljenom.

Bez obzira na povijesne okolnosti, oslikavajući Gospine prizore, možemo zaključiti da se El Greco upisao u slike madonere.

Ante BRANKO PERIŠA

Zar Crkva ne treba Majku?!

Učenici bijahu zatvoreni u strahu od Židova. S njima bijaše i Marija. Kad iznenada dođe šum s neba i pojave se plameni jezici... Dvije tisuće godina nakon toga još uvijek postoje mnogi strahovi i dobar razlog za skupljanje oko Majčinih skuta.

NIJE NAS OSTAVIO SAME

Isus učenike nije ostavio same. "Evo ti Majke!", rekao je ljubljenu učeniku. Povjerio mu je svoje najdraže biće. Majci je najteže kad ostane sama, mada je i to dio njezina poslanja. Podići djecu, osamostaliti ih i osposobiti za život, zadatak je zrela odgoja kao i onaj, nezostavan, naučiti ih ljubiti i biti zahvalan. Zahvalna djeca će se pobrinuti da majka ne ostane sama, kao što se pobrinuo i Isus. Dobro je da i roditelji, premda su to, prema svojoj odrasloj djeci gaje povjerenje i zahvalnost. Marija nije rekla Isusu: "Što si mi toga ostavio, što ću ja s njim?!" I ne samo Ivan nego i ostali apostoli prepoznali su u njoj majku. U strahu od Židova i onoga što ih vani čeka, okupili su se oko Marije. Ali njihov strah nije dugo trajao. Ojačani Duhom Svetim, izišli su na trgove i ulice i krenuli u svijet naviještati Evanđelje. Govorili su različitim jezicima i svi su ih razumjeli. Jezik ljubavi je opći i razumljiv svima. Poslanje majke jedinstveno je i potrebno svima.

MAJČIN SKUT

Danas, dvije tisuće godina nakon tih događaja, ima li još straha, ima li još onih koji se okupljaju oko Majčina skuta?! U vremenu kad žene nose hlače, kad su skuti postali oskudni, gdje naći utjehu? Majke su i same u strahu od majčinstva, bilo zbog nedostatna skuta ili oskudna obiteljskog kuta. Poput apostola koji bijahu zatvoreni i u strahu okupljeni oko Marije, mnogi sinovi, danas u strahu ostaju zatvoreni i drže se majčine blizine, jer odvažnosti nemaju, posla nemaju, slobode nemaju, vjere nemaju, hrabrosti nemaju, Duha nemaju, molitve nemaju... Majke kao majke štite djecu i žele ih zadržati za sebe, ne prepoznaju u njima odrasle osobe sposobne za život.

SNAGA ZA ŽIVOT

Nijedno živo biće nije bespomoćno kad ugleda svijet kao čovjek, ni tako dugo nesamostalno kao dijete. Što je trebalo apostolima da se oslobode? Snaga Duha Svetoga! Što je s našim mladima? Što se s njima dogodi nakon što u sakramentu krizme prime "pečat dara Duha Svetoga"? Krenu li hrabro u svijet okrijepljeni snagom svetih sakramenata, spremni i odlučni prihvatiti i nedaće života? Je li ta snaga toliko moćna da im više ne treba okrepa ni majčin skut ili je to samo privid? Što znači jednom mladu biću sakrament potvrde? Potvrditi vjeru ili pomisliti da je postao odrastao, pa da mu više ne treba vjerske formacije?! Sakrament - vidljivi znak nevidljive Božje milosti i susreta sa svetim. Krštenje i potvrda samo jednom u životu. Ispovijed i Euharistija trajno kroz život. Upravo zrelost jednoga mlada bića znači sposobnost nasljedovanja Krista u

trajnu susretu se svetim i trajnom zahvalom. Euharistija - zahvala i trajna hrana za život. Tko to nije shvatio sa sakramentom potvrde, napustio je Crkvu. Ne zato što je ojačan snagom Duha krenuo u život i odlijepio se od Majčina skuta, nego što nije shvatio smisao trajne zahvale u susretu sa svetim.

MAJKA CRKVA

Marija Majka ostala je s apostolima. Majka Crkva ostaje s vjernicima. Uči nas najboljem i trajno se brine za nas, svoju djecu, da ne zalutamo. Opominje nas preko svojih učitelja. Zalutalu djeca prima natrag u svoje okrilje. Pomireni s Gospodinom i s braćom u ispovijedi, njezini sinovi i kćeri obnavljaju snagu svetim dodirima i susretom s presv. Tijelom Kristovim u sakramentu Euharistije u molitvi i predanju. Tko god je svjestan svoga vjerničkog poslanja, u trenutku zrelosti ne može i ne smije okrenuti leđa Majci Crkvi.

SVEĆENICI, MARIJINI SINOVİ

Isus nije Mariju ostavio samu. Majka se ne ostavlja sama. Nju se povjerava najdražem i stalno joj se je zahvalno. Apostoli nasljednici Kristovi, svećenici sinovi Marijini. Crkva, jedna Majka za sve, i za svećenike i za vjernike. Kolika je odgovornost na njima koji su ostavili i oca i majku da bi nasljedovali Krista i gradili živu Crkvu! Mnogi se sakriju iza zidova svoje sobe i u strahu od ljudi ostaju zatvoreni. Svećenici, sinovi Marijini, produžena su ruka Kristova i zamjenski skut Marijin. Oni su učitelji i odgojitelji, tješitelji, liječnici, umjetnici, graditelji, pjesnici, navjesticitelji Radosne vijesti, graditelji civilizacije života i filozofije ljubavi kroz riječi i djela milosrđa, apostoli vjere, ljubavi i mira. Tko god ima ljubavi, ne ostaje zatvoren. Tko ima Majku, ne ostaje sam. Tko ima Mariju, ne boji se života. Majčina ljubav polako otvara srce Duhu i zreloj ljubavi koja živi i raste kroz sebedarje.

MARIJO MAJKO, MOLI ZA NAS

Molimo Majku Crkve za sve koji još uvijek nose duge skute, da im ne ponestane ljubavi za bijedne i napuštene, bolesne i prezrene, jadne i nemoćne, zalutale i neshvaćene. Molimo za svećenike, sinove Crkve i naroda; za roditeljice i odgojiteljice, za očeve hraniteljce i zaštitnike obitelji; za zdrave obitelji: blagoslovljene brojnomo djecom, da se ne boje života. Molimo za darove Duha Svetoga po kojem će biti Ljubavi i Života, svetih i posvećenih, spremnih primati i davati ljubav i graditi Crkvu. Najvjernija Odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i Hrvatski dom!

Danijela DE MICHELI VITTURI

Tko još nije čuo za Međugorje? Od g. 1981. to mjestance usred zapadnohercegovačkog krša središte je ne samo katoličkog svijeta. Onamo neumorno hrle hodočasnici s čitave kugle zemaljske. I katolici i nekatolici, Božji potrebni svih vjera i naroda.

POČELO IZHENADA I NIJE ZAVRŠILO

Sve je počelo iznenada i još uvijek nije završilo, što pomalo i zbunjuje. Nekolicina dječaka i djevojčica (sad su to već odrasli, očevi i majke!) iz Bijakovića, naselja u međugorskoj župi, tvrdi da su na Podbrdu, ponad svojih kuća, 24. lipnja 1981. podvečer vidjeli Gospu. Na istom mjestu ugledali su je i sutradan. Pjevali su pjesme duhovnoga sadržaja i s Gospom razgovarali. Vijest se o tome brzo proširila. Isti prizor ponovio se i trećeg dana, na što su se oko vidjelaca slegle tisuće znatizeljnika. Četvrtoga dana počinju nevolje s bezbožnim vlastima, koje neobičnim zbivanjima hoće zamesti svaki trag. Pozivaju vidiocne na saslušanje, zastrašuju ih i vode na liječničke preglede. No, djeca su duševno sasvim zdrava, a ukazanja su nastavljena i kasnije, gotovo svakog dana. Do 12. kolovoza 1981. na Podbrdu, onda u rodnom zaseoku, po njivama i šumarcima, u župnoj kući, u kapeli kraj crkve i napokon u zvoniku. Na svakom mjestu gdje se koji od vidjelaca našao! Marija, Vicka i Ivan imaju i danas svakodnevna ukazanja, a Ivanka, Mirjana i Jakov jednom godišnje. Mirjana od 2. kolovoza 1987. ima ukazanja i svakoga drugog u mjesecu, kad moli za nevjernike, a

po Mariji Gospa šalje mjesečnu poruku.

Čovjeku koji oduvijek čezne za mirom, u kojemu su zapravo sadržana sva dobra, Gospa se u Međugorju predstavlja kao Kraljica mira. Poziva ga na obraćenje Kristu, koji je mir svijeta i njegov Spasitelj, i to preko osobne i zajedničke molitve, a preporučuje mu i post kako bi mogao osigurati vlast nad samim sobom. O tome je poplavilo svijetom mnoštvo knjiga, brošura, revija i novina na više jezika, a Gospin poziv iz Međugorja nastavlja se širiti i danas preko televizije, filma, video-kaseta, DVD, CD i radio valova... I naišao je na velik odazov u čitavu svijetu, i među katolicima i nekatolicima. Potrebni Božje blizine i željni obraćenja, brojni s vjerom hodočaste u Međugorje. Ondje mole, mire se s Bogom i Crkvom u ispovijedi, pristupaju na gozbu Gospodnju, nalaze utjehu i duševni mir. Molitveni život poboljšao se u međugorskoj župi, a i među mnoštvom koje onamo hodočasti. Po nadahnuću iz Međugorja, kamo mnogi dolaze a brojni obavljaju i duhovne vježbe, u svijetu nastaju tisuće molitvenih skupina. Potaknute međugorskim porukama i duhovnom klimom koja se ondje osjeća, u svijetu nastaju i različite redovničke družbe, niču brojne dobrotvorne ustanove i čovjekoljubni pothvati...

MJESTO DOBILNO NOVO LICE

U malo vremena Međugorje je poprimilo novo lice. Okoliš se oko

crkve izmijenio. Do nje vodi široka prometnica, a oko nje se dižu kuće s prodavaonicama i smještajem za hodočasnike. Ispred crkve je perivoj, kraj nje ispovjedaonica, a iza nje veliki oltar s prostranom ravnicom i kutkom prikladnim za molitvu. Do križa na vrhu Križevca nižu se postaje križnog puta, a uz puteljak do mjesta ukazanja i natrag niz brončanih reljefa uprizoruje otajstava krunice... Čuju se molitve i pjesme na nekoliko jezika. I u crkvi, i uz Križevac, i uz Podbrdo i natrag. Tijekom čitave godine, svakog dana.

ČEKA SE KONAČNI SUD CRKVE

Crkva, kao čuvarica poklada vjere, budno promatra što se u Međugorju zbiva i bdije ondje nad ispravnosću bogoštovlja. O međugorskim zbivanjima još nije izrekla svoj sud, iako su, prihvaćanjem nadzora nad bogoštovljem, biskupi Međugorje zapravo prihvatili kao prošteništa. Time kao da su dali do znanja da ondje nema ništa što bi se protivilo Objavi, vjeri i čudoređu. Budući da je biskupska konferencija međugorski slučaj prosljedila Svetoj Stolici, pri Kongregaciji za nauk vjere ona je osnovala je g. 2010. istražno povjerenstvo, koje na čelu s kardinalom C. Ruinijem djeluje u skrovitosti, a rezultate svoga rada podastrijet će tome uredu. Čekajući konačni sud crkvenoga vodstva, rijeka hodočasnika u Međugorje iz čitavoga svijeta već 30 godina ne prestaje teći. Gospa ih svojom majčinskom ljubavlju neumorno privlači i privodi Isusu.

Kamenko JOLIĆ

Zadarska marijanska baština na filmu

U Zadru je 9. svibnja održana premijerna projekcija filma *Stella maris Dalmacije III*. U izdanju Udruge Prosoli - Sveta glazba, Real media d.o.o. i Svete glazbe d.o.o. iz Zagreba, ostvarila ga je voditeljica projekta, scenaristica i redateljica dr. Hrvojka Mihanović-Salopek. S njome o tome razgovaramo.

- *Kako je došlo do filma?*

- To je 6. film unutar širega marijanskog projekta *Digitalno snimanje hrvatske mariološke baštine*. Planiran je kao serijal od 10 zasebnih a međusobno povezanih emisija. U svrhu turističkog promicanja i znanstvenog istraživanja hrvatske sakralne baštine realizirani su dosad DVD-filmovi: *Stella maris sjevernog Jadrana*, *Stella maris Hrvatskog zagorja*, *Dubrovačka Velika Proteturica*, *Stella maris Dalmacije I. dio - Splitsko-makarska nadbiskupija*, *Stella maris Dalmacije II. dio - Šibenska biskupija*, i najnoviji *Stella maris Dalmacije III. dio - Zadarska nadbiskupija*. Već je pok. fra Pavao Melada kao predsjednik Papinske međunarodne marijanske akademije u Rimu prije 20 godina napomenuo kako Hrvati imaju brojna marijanska svetišta, ali o njima nemaju filmove kao velika europska i druga svetišta. To je bio poticaj da započnem filmsko populariziranje hrvatske mariološke baštine.

- *Vaši filmovi obuhvaćaju mariološku, književnopovijesnu, etnološku, povijesno-*

umjetničku i glazbenu građu. Zašto ste se odlučili za takvo pokazivanje i što Vam je bitno u sadržaju filma?

- U svakom filmu prikazana su najpoznatija marijanska svetišta iz pojedine biskupije i njihova povijest, proslavljena slikarska djela mariološke tematike, važne knjige posvećene Bogorodici, istaknuti mariološki autori i kulturni velikani, dojmpljivi pjesnički stihovi vezani uz odabrane Marijine crkve, nizovi Marijinih titulara ukorijenjenih u tradiciju pojedinog kraja, marijanske pjesme (klasična glazba i autentičan folklor), a i zavjetni darovi kao i specifični običaji pučke pobožnosti vezani uz dotičnu pokrajinu. To želi pružiti sažet, ali bitan i kulturno reprezentativan antologijski odabir najvažnije marijanske baštine pojedinoga

hrvatskog kraja. To nudi temeljne informacije za dolično predstavljanje duhovne marijanske kulture. Pored toga, i Hrvatski mariološki institut okuplja teologe i stručnjake različitih humanističkih disciplina, pa takvo predstavljanje građe može potaknuti istraživače raznih struka na daljnje proučavanje i zapažanje hrvatskih osobitosti.

- *Puno je građe i posla, a je li, možda, malo onih koji rade na tom polju?*

- Točno. Naša hrvatska duhovna, pa i mariološka baština bila je dugo u bivšoj državi zapostavljena, premalo proučavana pa i danas imamo više građe i želja o proučavanju i objavljivanju, a premalo potrebnih financijskih sredstava.

- *Koji su ciljevi Vašeg projekta i kako uspijevate dovršiti filmove?*

- Projekt sadrži odgojnu funkciju, tj. kroz film nastoji ponuditi niz temeljnih, ali i dosad nepoznatih, novoistraženih znanstveno-obrazovnih informacija namijenjenih istraživačima crkvene povijesti i mariološke baštine. Pored toga, ima svrhu poticanja domaćih i stranih turista na hodočašća i obilaske prikazanih Bogorodičnih svetišta i muzejskih zbirki, a filmovi mogu poslužiti organizatoru hodočašća ili turističkog putovanja kao vodič i izvor informacija. Budući da su prevedeni na strane jezike, mogu koristiti stručnjacima iz različitih zemalja. Usprkos višestrukim korisnim ciljevima, vrlo je teško, sporo i mukotrpno financijski ostvariti pojedini film. Ponajviše nam pomogne biskupija, nešto malo županija, eventualno gradske strukture. Ponekad se nađe i koji sponzor. Iako projekt ima verbalno visoko pokroviteljstvo Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora te Vijeća za

kulturu HBK, Ministarstvo kulture i Ministarstvo obrazovanja nisu nikad izdvojili ni minimalna sredstva da bi ga potpomogli. Kad znamo koliko šund-literature ima financijsku podršku naših društvenih institucija, dobivamo dojam da je duhovna vjerska kultura još uvijek nepoželjna. Samo nas zanos i ljubav prema projektu drže da ne odustanemo.

- *Što prikazuje novi film?*

- U njemu upoznajemo glasovita zadarska marijanska svetišta, izbor važnih knjiga (među ostalim i vrlo staru mariološku raspravu Benedikta Benkovića *Navigium Beate Marie Virginis*, objavljenu 1498.), prikaz muzejskih zbirki i proslavljenih marijanskih slikarskih djela (od vremena staro-hrvatskih vladara, pa do slikarstva Dujma Vuškovića, Ivana Petrova, Blaža Jurjeva Trogirana, Maestra di San Elsina, Petra de Riboldisa, Pavla Veneziana, Petra Jordanića, Palme Mladeg, Ivana Pribislavića, Jurja Čulinovića i dr.). Kroz glazbu pratimo gregorijansko pjevanje, kojega najstariji zapisi potječu iz Moltivenika opatice Čike i Večenegina brevijara iz 11. i 12. st., a i baštinu srednjovjekovnoga glagoljaškog pjevanja, očuvana u tradiciji crkvenih narodnih pjevača. Važan savjetnik za izbor glagoljaškog pjevanja bio nam je mr. Livijo Marijan. Tu je i izbor dojmljivih marijanskih stihova pjesnika zadarskoga književnog kruga: Šime Budinića, fra Ivana Zadrana, Mihovila Bilanovića, Bartola Kašića... Posebna pozornost posvećena je djelima srednjovjekovnog zlatarstva Zadra i Nina, koji su se ponajviše očuvali velikim zalaganjem benediktinki Svete Marije.

P. LUBINA

Drukčije vrijeme

- Ne mogu više! Jedva sam izdržala sedmi sat!

- Kad sam ja bio tvojih godina, zemlju nogama nisam doticao! Nigdje mi nije bilo kraja! - isprasio se Romeo, a baka Anda dobila krila:

- Kad sam ja bila u njezinim godinama, za umor nisam znala. Da i jesam, tko je smio reći?! Djevojka, pa umorna! Bila je to sramota i pomisliti, a tek kazati!

- Baš me briga kako ste vi i što ste vi kad ste bili mladi! Ja znam da ne samo da sam umorna nego satrvena i da mi je dosta svega. Petak je, imala sam sedam sati. Glava mi puca, umorna sam, imam pravo biti umorna!

Majčinski osjećaji su proradili:

- Ostavite je na miru! Dobro vam je rekla: ima pravo biti umorna! Hoćeš li se odmoriti pa onda objedovati ili ćeš odmah jesti?

Dok smo se nas dvije dogovarale, ono dvoje razgovaralo je kako je tko od njih, kad je bio godina kao Emanuela, brda valjao. Usprkos godinama, baka Anda nikad nije bila u liječnika. Ni moj Romeo nije daleko od nje. Čuva sedam motika i prvom će prigodom unučad naučiti kopati:

- Morat će unučad, kad su mi njihovi roditelji umaknuli!

- Mogla bi i Emanuela!

Samo što sam spomenula, okomio se na me da je mazim, da joj sve udovoljavam, da je ista ja, da mi je stalno nešto,

te glava, te noge, te leđa, nikada da nisam kako valja! Naljutila sam se. Potužila sam se baki Andi. Na moje razočaranje, odgovorila je:

- Istina je, ti si dobra i zdrava cijeli dan, a kad na televiziji kažu da će sutra radi promjene vremena to utjecati na one koji imaju tegoba pa počnu nabrajati srce, pluća, bubrezi - ti si gotova.

Razboliš se odmah, prije nego promjene nastupe!

Uvrijedila me gore od Romea. Odlučila sam vidjeti je li to tako. Na kraju k nama došla naša starija kćerka s malim Ivanom. Jadala se kako je gladan, neće ništa da okusi. Nema više živaca mučiti se s njime.

- Evo vam ga, radite s njim kako znate!

Svi smo se dali na posao. Iznosili sve što je u kući bilo. On bi samo odmahnuo glavom, a tu i tamo bi dreknuo da bi nam uši probilo:

- Neću!

Romeu sve to išlo na živce. Dok je baka Anda mrljala da se njoj u djetinjstvu bilo kruha najesti, on započeo svoju priču:

- Imao čovjek psa. Požalio se kako je bolestan, neće ništa da jede. Drugi se ponudio da će psa izliječiti, samo da ga ostavi kod njega. Kad dođe do tri dana, vidjet će kako će jesti čak i suhe smokve. Na to se vlasnik namršti ne vjerujući u to, ali mu ostavi psa. Čovjek ga zatvori pod badanj bez jela i pića. Nakon tri dana dođe gospodar. Čovjek pusti psa i baci mu suhu smokvu. Pas skoči, zgrabi je, a zatim sljedeću.

- Ti bi htio zatvoriti dijete kao psa!? Da mu ne dam jesti tri dana!? - okomila se kćerka.

Romeo se nije dao smesti, nego joj stao nabrajati kako ne odgaja dijete kako valja, kako mu nudi bombona, čokolada, smokija, grickalica... Oštra jezika, ona poskočila:

- Ja ću sa svojim djetetom kako ja znam! Ti si imao prigodu mene odgajati. U moj se odgoj ne miješaj. Radije ću sa svojim djetetom kako ja znam!

- Loše sam te odgojio!

- Ti si nas dobro odgojio! Odgojio si nas: slušaj, moli i radi! Mi smo kao djeca slušali, molili i dosta radili! Samo, ovo je drukčije vrijeme i ja sam druga osoba.

Pogledaj baku Anđu u njezinim godinama, zdrava je kao dren. Bila je siromašna, ali je imala zdrav život.

Zdravo se hranila, uredno spavala, nije bila pod stresom. Pogledaj mene kako ja živim. Jedem sama za stolom. Muž i ja smo zbog klinaca u suprotnim smjenama i ne vidamo se, svoje dijete vidim tri do četiri sata dnevno. Na poslu sam bez prestanka pod stresom. Kada dođem s posla, sve me čeka. Na brzinu kuhaj, peri, daj svakome svoje. Sve na brzinu. Umorna sam, padam s nogu, teško mi je! Kako ne shvaćaš!

- Sve imaju, a ništa ne valja. Gospe moja, ja to ne razumijem! Razumiješ li ti?! Utkala nas baka Anđa u svoju krunicu. Dok ona s Gospom razgovara, mi lakše dišemo.

Na televiziji za sutra predviđaju veliku promjenu vremena. Bit će dan da crnji ne može biti. Poskočila sam. Ja sam zdrava, preda mnom je, nahrani unuča, utješi veliku i mali kćerku, oraspoloži muža, moju brzu pamet koji je planina ali ponekad brzo pada! A ti, bako Anđe, moli, samo moli! Ti si pravi blagoslov za nas!

R. T.

Koji izlazi od Oca i Sina

U našim dosadašnjim razmišljanjima u korizmi i vazmenom vremenu u središte pozornosti stavili smo osobu Boga Oca, kojega nam je objavio njegov Sin, Gospodin Isus. Otac nebeski naš je Otac i Majka, koji se brižno skrbi za nas, svoje sinove i kćeri. Vazmeno vrijeme dolazi kraju. Na koncu toga crkvenog razdoblja uvijek stoji svetkovina Pedesetnice ili Duhova, kojom slavimo silazak Duha Svetoga nad apostole u prilici ognjenih jezika. Pokušajmo u ovom kratkom razmišljanju vidjeti važnost tog događaja za nas, odnosno uvidjeti ulogu Duha Svetoga u našem životu.

NOVO RAZDOBLJE POVIJESTI

Djelovanje Duha Svetoga u Novom zavjetu doživljava se kao ispunjenje starozavjetnih Božjih obećanja. Sin Božji začet je po Duhu Svetom od Marije Djevice, on je Mesija (Krist) - pomazan Duhom Svetim. U sinagogi u Nazaretu, na početku svoga javnog djelovanja, Isus na sebe primjenjuje riječi proroka Izaije: „*Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje*“ (Ik 4,18-19). Isus je u svom djelovanju posve ispunjen Duhom i njegovom snagom. Duh ga upravlja i vodi, daje mu snagu da izgoni zloduhe i liječi. Nakon svoje smrti Isus je uskrišen

Duhom Svetim. Prije svoje smrti i uskrsnuća obećao je svojim učenicima da će im poslati Duha Branitelja, koji će ih uvoditi u svu istinu. Kao proslavljeni, uskrsnuli Gospodin, on im daruje Duha, Duha koji, kako naučava Carigradski sabor (g. 381.), *izlazi od Oca i Sina*. Sin šalje Duha kao jedini posrednik između Oca i ljudi te tako izgrađuje svoju Crkvu.

Silaskom Duha Svetoga otvara se novo razdoblje u povijesti spasenja, a to je vrijeme ispunjenja Božjih obećanja. Isti Duh koji je vodio Isusa u izvršenju Očeva nauma, sada vodi Crkvu u svemu njezinu životu i djelovanju. Tako ona postaje mjesto u kojem se može spoznati Duha Svetoga i njegovo djelovanje. Katekizam Katoličke crkve navodi načine na koje je moguće spoznati Duha u Crkvi: „u Svetome pismu koje je On nadahnuo; u Predaji kojoj su crkveni Oci uvijek aktualni svjedoci; u crkvenom Učiteljstvu koje On vodi; u sakramentalnom bogoslužju, kroz riječi i znamenja, gdje nas Duh Sveti dovodi u zajedništvo s Kristom; u molitvi u kojoj nas On zagovara; u karizmama i službama kojima se Crkva izgrađuje; u znakovima apostolskog i misionarskog života; u svjedočenju svetih kojim On očituje svetost Crkve i nastavlja djelo spasenja.“ (KKC, br. 688)

PEDESETNICA U POTVRDI

Svaki je kršćanin po sakramentu krštenja postao djetetom Božjim i hramom Duha Svetoga. U sakramentu potvrde događa se njegova *Pedesetnica*. Kao što je na blagdan Pedesetnice dan apostolima, Crkva postojano uči da se Duh Sveti u potvrdi daje za ojačanje, kako bi kršćanin, njime vođen, mogao odvažno

svjedočiti Krista i njegovo Evanđelje. No, svaki se dar može primiti površno, nezainteresirano i nedostojno, pa i dar Duha Svetoga. On u čovjeku ne djeluje nasilno. Potrebna je čovjekova suradnja, odnosno otvorenost djelovanju Duha Svetoga, da ga njegova milost može postupno preobražavati u hrabra i vjerna svjedoka Kristova. Na žalost, mnogi

mladi olako shvate i neozbiljno slave sakrament potvrde, pa Duhu Svetom onemoguću djelovanje u svom životu. Bez molitve i slavlja sakramenata euharistije i pomirenja, krizma postaje tek jedan u nizu nevažnih događaja na životnom putu. Zato ne iznenaduje da krizma za neke postaje rastanak s Crkvom i vjerničkom praksom.

UZOR OTVORENOSTI DUHU

Boljeg uzora za odnos prema Bogu za kršćane, posebno mlade, nema od bl. Djevice Marije. S njezinim „*Neka mi bude*“ Sin Božji po Duhu Svetom postao je čovjekom. Tek otvorena Duhu, Marija je mogla postati majkom Sina Božjega. Upućujući nas na njezinu prisutnost na samom početku Crkve, Katekizam kaže da je „ona nazočna s Dvanaesticom, 'jednodušno postojanima u molitvi' (Dj 1,14), u zoru 'posljednjih vremena' koja Duh u jutro Pedesetnice započinje očitovanjem Crkve“ (KKC, br. 726). Bez te otvorenosti Duhu, Marija ne bi bila ni Majkom Isusovom ni Majkom Crkve. Ona je, naime, to postala suradnjom s Božjom milošću, a ne svojim talentima i posebnim zaslugama. Zato je i zovemo Majkom Božje milosti.

Duh, koji izlazi od Oca i Sina, darovan je i nama. Ako mu se otvorimo, poput Marije, i dopustimo mu da nas on nadahnjuje i vodi, i naš će život biti bogat plodom Duha, kako nas uči sv. Pavao: „*Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost. Protiv tih nema zakona. Koji su Kristovi, razapeše tijelo sa strastima i požudama. Ako živimo po Duhu, po Duhu se i ravnamo!*“ (Gal 5, 22-25)

Kristian STIPANOVIĆ

S Marijom od malih nogu

Odlika *marijanskog pape*, koja vrlo dobro izriče život i službu bl. Ivana Pavla II., nije svugdje jednako primljena ni vrednovana. Među njemačkim vjernicima na udaru je kritike. To najbolje pokazuje pomalo zlobna pošalica koja među njima kruži, a čuo sam je od jednoga poljskog svećenika koji dobro poznaje situaciju. Vatikan bi, naime, trebao u Poljskoj obaviti posebnu vizitaciju. Trebao bi doći čak sam Papa, zaći po crkvama i otvoriti svetojhraništa te vidjeti je li u njima Isus ili Marija! To znači da bi trebalo vidjeti u koga Poljaci vjeruju i komu se klanjaju: Isusu ili Mariji? Očito je "s kih stran vetri pušu" (M. Kuhačević). S protestantskih! Oni ne vjeruju u Euharistiju i ne štiju Gospu! Na to najbolje odgovara Ivan Pavao II. Na upit poznatoga talijanskog novinara V. Messorija o geslu "*Totus tuus*"; u knjizi "*Prijeći prag nade*" on kaže: "... Ta formula nema samo pijetistički karakter, to nije samo običan izraz pobožnosti: to je nešto više! Od moje rane dobi marijanska pobožnost bila je u meni usko povezana s kristološkom dimenzijom. U prvo vrijeme činilo mi se da se moram malo udaljiti od marijanske pobožnosti iz djetinjstva u korist kristocentrizma. Zahvaljujući sv. Ljudevitu Grignonu shvatio sam, da je istinska pobožnost Majci Božjoj upravo kristocentrična, dapače, da je najdublje ukorijenjena u otajstvu Trojedinoga Boga kao i u otajstvu Utjelovljenja i Otkupljenja."

Ispovijest vjere Hrvata katolika

Čvrsto vjerujem u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u bezgrešno Srce presvete Bogorodice Marije. Amen.

Najvjernija Ovdjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom!

Eto, dakle, tko se nalazi u svetojhraništima! Isus, dakako, i uza nj njegova Majka i sva nebeska Crkva. Tko štuje bl. Djevicu Mariju, štuje zapravo njezina Sina i njemu se klanja. Tko štuje Sina, štuje i njegovu Majku. Među njima nema sukoba interesa!

GLAS NARODA: JASNOGORSKI APEL

Jasnogorski apel glas je poljskog naroda koji k Bogu jednodušno vapije svakog dana u 21 sat! Jasno i glasno, složno i

skladno na Jasnoj Gori, u glavnomu poljskomu marijanskom svetištu kao i u najzadnjoj poljskoj crkvi ili kapeli, osobno i zajednički. Počelo je to u doba zatvoreništva kardinala Stefana Wyszyńszkoga za bezbožnoga komunističkog režima, za Crkvu, Domovinu i kardinalovo oslobođenje, prvi put 8. prosinca 1954. Zvone sva zvona u Poljskoj, a okupljeno mnoštvo u jasnogorskom svetištu, uz sviranje fanfara, otkriva stari lik Crne Gospe i tri puta pjeva: "Marijo, Kraljice Poljske, evo me pred tobom, budan sam, bdijem!" To uključuje svu prošlost i sadašnjst, obnavlja vjernost i usmjeruje u budućnost. Taj "apel" odjekuje svake večeri diljem Poljske.

Sličan "apel" trebao je zaživjeti g. 1979. i među hrvatskim katolicima, u povodu proslave Branimirove godine. Sročena je i *Ispovijest vjere Hrvata katolika* za moljenje u 21 sat svake večeri, kad su svećenici pozvani udijeliti blagoslov gdje god se našli. Taj "apel" i danas promiče uporno *Radio Marija*, a trebao bi među nama zaživjeti daleko više ukoliko želimo trajati i za buduća stoljeća

MARIJIN "LOLEK"

Poznata poljska filmska serija za djecu "Lolek i Bolek" i u nas je rado gledana. U njoj se na šaljiv i veseo način prikazuju dogodovštine iz života dvaju dječjih junaka. Karola Wojtyła u djetinjstvu je učitelja u osnovnoj školi prozvao "Lolek". Valjda je sličio na svoga junaka-imenjaka iz spomenute serije. Mali Karol rado je nadimak prihvatio kao drugo ime, što je zapravo umanjena njegova krsnog imena. Znamo da

je glumio, vodio glumačka kazališta i družine, pisao različite igrokaze... Želio je biti glumac. No, to je bilo samo usputno. Pravi film njegova života nosi samo jedan naslov: *Totus Tuus - Sav Tvoj!* i ima samo jedno ime: *Marija!* Režirao ga je dobro i uspješno. Nakon atentata 13. svibnja 1981., u vatikanskim vrtovima postavljen je znakovit spomenik: Ivan Pavao II. leži ranjen na zemlji, a iznad njega raskriljena bl. Djevice Marija kao sigurna zaštita. To je njegov život ukratko!

DJETINJSTVO S MARIJOM

Nakon smrti majke Emilije, u 9. godini otac je Karolu u svetištu Kalwarija Zebrzydowska pokazao drugu majku: Gospu! Prihvatio ju je svom dušom i scem te joj se sav posvetio. Tu je korijen njegova životnoga gesla *Totus Tuus!* Sreća je, kad otac svome djetetu-siročetu zna pronaći drugu majku, a ne samo sebi drugu ženu. Eto, to je učinio dobri otac Ivana Pavla II. i sina usmjerio pravim životnim putem.

U rodnim Wadovicama bl. Ivana Pavla II. karmelićani imaju svoj samostan. Mali Karol s njima se povezao. Gajio je pobožnost prema Gospi Karmelskoj i isprva pomišljao postati karmelićaninom. Zavolio je sv. Ivana od Križa i na njegovim spisima doktorirao. Učlanio se u Marijinu kongregaciju i bio joj predvoditelj riječju i primjerom. Često je i rado hodočastio u marijanska svetišta, sam i predvođeci grupe kongreganista i mladih, kako svjedoči u svojim uspomenama. Tako je sretno rastao pod zaštitom svoje druge majke - bl. Djevice Marije!

Maksimilijan HERCEG

Trenuci obiteljske radosti

Hrvatska obitelj prolazi danas kroz poteškoće koje posljedično ugrožavaju i budućnost čitavoga naroda. Nacionalni susret obitelji, želi promicati bračne i obiteljske vrijednosti, snažiti zdravu samosvijest hrvatskih katoličkih obitelji, pokazujući im da nisu osamljene i prepuštene samima sebi. Razmatrajući o obiteljskim vrijednostima kroz otajstva krunice, po preporuci hrvatskih biskupa, molimo za naše obitelji i nakon Nacionalnog susreta.

1. ANĐELOV NAVJEŠTAJ MARIJI

Anđeo reče: "Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo 'ti ćeš začeti i roditi Sina' komu ćeš nadjenuti ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Previšnjega. Gospodin Bog dat će mu prijestolje Davida, oca njegova. On će vladati kućom Jakovljevom do vijeka. I kraljevstvo njegovo neće imati suršetka."

(Lk 1, 30-33)

Pozivajući nas u život, Bog nas je pozvao da budemo ljudi, čovjek: da svatko od nas ima svoj značaj i svoje ja, da drži do sebe kao osobe i do svog zvanja, da cijeni, poštuje i voli sebe i svoje, svoju domovinu i svoj narod, svoju vjeru, kulturu, povijest, običaje... Bez svega toga nema čovjeka niti će drugi držati do njega.

Molimo da bi svaki od nas mogao biti najprije uistinu čovjek kako bismo bili još bolji vjernici, čestitiji pripadnici svoga naroda i pošteniji građani svoje domovine te tako živjeli u većem skladu i ljubavi.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

2. MARIJINO POHOĐENJE ELIZABETI

U one dane Marija se žurno zaputi u planinski kraj prema jednom gradu Judinu. Uđe u kuću Zabarijimu i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta ču Marijin pozdrav, zaigra dijete u njezinoj utrobi, i Elizabeta se napuni Dubom Svetim.

(Lk 1, 39-41)

Koliko god smo kao ljudi društvena bića i usmjereni jedni na druge, najteži su nam u životu upravo drugi oko nas. Dobro to vidimo u svojim obiteljima. Čujemo jedni od drugih toliko puta povišeniji toj, primijetimo kriv pogled, osjetimo pogrešan korak... Nakon toga zna nastati tajac. Jedni druge više ne čujemo i ne vidimo, jedni drugima okrećemo leđa... Molimo za Marijin duh u našim obiteljima: da nikad ne okrenemo glavu jedni od drugih nego se Isusa trudimo donositi jedni drugima natječući se iz dana u dan tko će koga više obradovati i usrećiti.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

3. ISUSOVO ROĐENJE U BETLEHEMU

Dok su tu bili, njoj dode vrijeme da rodi. I rodi sina svoga, prvorođenca, te ga povije u pelenice i položi u jasle, jer u svratištu nije bilo mjesta za njih.

(Lk 2, 6-7)

Iako se velika većina hrvatskih građana priznaje kršćanima, Isusa još uvijek nema po tolikim kutcima Lijepe naše: uredima i ostalim radnim mjestima, tržnicama, trgovinama, trgovima, ulicama, igralištima... Toliki ga još nisu upoznali, a još nas više živi i ponaša se kao da veze s Isusom nemamo. Upravo smo ga mi pozvani u današnji svijet donositi: radati ga mišlju, riječju i djelom! Jer, istinski ljubiti Gospu ne znači nju moliti koliko nasljedovati. Molimo da bismo i mi mogli, poput nje, radati Isusa ovdje i danas te ga donositi tamo gdje njegova duha još uvijek nema.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

4. PRIKAZANJE ISUSA U HRAMU

Kad je prošlo i vrijeme njihova čišćenja, prema Mojsijevu zakonu, donesoše Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu,

kako je pisano u Zakonu Gospodnjem: "Svako muško prvorođenče neka se posveti Gospodinu!" (Lk 2, 22-23)

Bog nas je ostavio na zemlji da kruh svagdanji privređujemo za sebe i one koji su povjereni našoj skrbi. Stoga jutrom ranimo, navečer kasnimo.

Trudimo, žuljeve nabijamo, znoj proljevamo. Usprkos tomu, često nismo zadovoljni obavljenim poslom, a na kraju dana ni samim sobom, pa ni onima oko sebe. Učimo od Marije i Josipa i molimo kako bismo i mi svaki svoj dan započinjali prikazujući Gospodinu ne samo posao koji imamo obaviti dotičnoga dana nego i svoje misli, riječi i djela, svega sebe.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

5. NAŠAŠĆE ISUSA U HRAMU

Nakon tri dana nadu Isusa u bramu gdje sjedi među učiteljima, sluša ih i postavlja im pitanja. Svi koji su ga slušali divili su se njegovu umu i odgovorima. (Lk 2, 46-47)

Netko je rekao kako je pakao zapravo odsutnost Boga iz čovjekova života. Nasuprot tome, najbogatiji je i naj sretniji čovjek onaj koji ima Boga, koji živi u njegovoj nazočnosti. Molimo za roditelje, da neumorno svjedoče ljubav Božju u svojim obiteljima, kako nitko od njezinih članova nikad ne bi izgubio Isusa. Ako se tko od njega, po nesreći, ohladi ili udalji, da ga u svakom trenu-tku može naći u crkvi, gdje nas čeka na nedjeljnim susretima kraj oltara, uvijek ima vremena za nas, najbolji je prijatelj.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

KAJO

U sjaju Duha Svetoga

Svojom nazočnošću nakon uskrsnuća, Isus je pružao svojoj ljubljenoj Majci slatke utjehe, da joj nadoknadi sve smrtno muke koje je s njime podnosila za otkupljenje čovječanstva. Brisao je rane s njezine duše, a srce punio mirom i utjehom. Kroz 40 dana, koliko je ostao među svojim, dajući im dokaze da je živ i vječni Bog, nije zapuštao svoju Majku. I ona je željela poči s njime, ali on je želio ostati još na zemlji, biti oslo-nac i potpora mladoj Crkvi, jer je čekaju kušnje. A Mariji će se mnogi njegovi učenci obraćati.

I s Maslinske gore motrila ga je kako uzlazi na nebo. Nakon što su osam dana njegovi molili u dvorani Posljednje večere, skupa s Marijom, odjednom su osjetili poseban šum, kao harmonije harfa, a zatim je nastavila sve snažnija orljava, svjetlost i oganj. Ivan se privinuo uz Mariju. Spazio je kako se neka posebna radost odražava na njezinu licu pa se on smirio, kako je upravila oči k Visini. U obliku svijetle žarulje i žarke kugle Oganj se spusti iznad Marijine glave. Plamen koji je sišao na nju, kijaše kao kruna koja je obujmila glavu, koje je lice preobraženo od nadnaravne radosti i sja osmijehom serafa...

Apostole je neka jaka sila povukla vani. Otidoše evangelizirati narode. A Marija je postala snagom i utjehom prvoj Crkvi. S apostolima je sudjelovala u

zajedničkoj molitvi, slavlju presv. Euharisije, blagujući sada Tijelo i Krv miloga svoga Sina. Duh Sveti ispunio ju je u obilnoj mjeri svojom milošću, svojim darovima te se po njoj Crkva osnaživala i ubrzo razgranjivala po svijetu, zahvaljujući Marijinoj brizi, molitvi i savjetu. I Duh Sveti djelovao je na apostole preko Marije. Ona je brižno čuvala baštinu svoju i svoga Sina, želeći da njegova muka i smrt donesu obilne plodove. To što su trpjeli aposotli i prvi mučenici, ima se pripisati i njezinoj zaslugi, njezinoj molitvi. Ona svojim primjerom poniznosti, poslušnosti, pokornosti volji Božjoj daje primjer svojim. Svojim životom svjedoči uskrsnuće i vječni život.

Duh Sveti i nama je potreban. On je onaj koji je u "početku lebdio nad vodom" (Post 1, 2). On je onaj po kojemu Bog sve stvara, oživljuje, iscjeljuje, osnažuje, ukrasuje i mir donosi.

A nama je tako potrebna njegova snaga u različitim kušnjama, koje nas opkoljuju kao razorni neprijatelji, koji s nama nemaju smilovanja. A moramo izdržati. Kako? Upravo po snazi Duha Svetoga koji će nas prosvijetliti, sačuvati, oboružati u "Dan kobni", koji neće dopustiti da stradamo, da klonemo. Davao je snagu mučenicima pa će i nama, ako se na nj oslonimo, ako u njega pomoć tražimo. Njegovom snagom možemo postići junačke kreposti. I u običnim prilikama i svagdanjem djelovanju potrebni su nam snaga, pomoć i rasvjetljenje Duha. Molimo za to po Marijinu zagovoru! Spoznajmo da je on naš Branitelj i Tješitelj pa će s nama ostati zauvijek.

S. Marija OD PRESVETOG SRCA

Njoj se prepustite

Sv. Marija da Mattias rođena je 4. veljače 1804. u Vallecorsi u Italiji i preminula 20. kolovoza 1866. Osim predragocjenoj Krvi Isusovoj, odlikovala se ljubavlju prema Gospi, posebno Gospi Žalosnoj. Nazivala ju je Kraljicom presv. Krvi, jer je više od bilo koga drugoga sudjelovala u mucij Isusovoj i bila tako zapravo prva klanjateljica Krvi Kristove. Nju stavlja za uzor ljubavi kojom treba proživljavati vazmeno otajstvo.

Utemeljila je družbu sestara Klanjateljica predragocjene Krvi Kristove. Njih je često poticala na pobožnost prema Gospi. U jednom pismu tako im piše: *"Preporučujem vam nježnu pobožnost prema našoj dragoj Majci presvetoj Djevici. U strahovima, mukama i patnjama s povjerenjem se utecimo našoj osloboditeljici i vidjet ćete čudesa!"* Na drugom mjestu potiče ih neka se prepuste njoj: *"Imajte vjere, moja draga kćeri, molite mnogo presv. Djevicu... Prepustite se u nježne ruke tako dobre Majke, koja je za nas pretrpjela tako velike bolove."*

Svoju Družbu stavila je pod zaštitu bl. Djevice Marije i posvetila joj svaku sestru pojedinačno. Preko njih i nama govori: *"Preporučujem vam nježnu pobožnost prema Djevici Mariji. Sve predajte u njezine ruke i ne bojte se. U svim potrebama utecite se Žalosnoj Gospi!"* (pismo 816). Ona, koja je pod križem stajala, i nas će razumjeti i biti nam u pomoći.

Ana VRČEK

Međugorske ptice

*Večeras će letjeti ptice,
daleko, daleko...
preko livada, gora i mora...
Večeras će pjevati ptice u putu,
bajde se sjeti otkud će biti zbora?
E, pa bit će ga iz velikog vozila
koje se kreće kao u nekom svjetlilu,
pjevat će pjesme o Isusu i Mariji,
srca otvorena, duhom osvjetlana.
Pjevat će pjesme o lebi, majko,
tko ne upoznade zemljanu,
za takve si još veća,
gledamo u tebe i nebesa...
Ti i Isus ste nam jedina svjēja.
Večeras će letjeti zagrebačke ptice,
da li ptice ili ljudske duše?
E, pa, divno, tako rekoše,
miris japraka, Međugorju odoše...
Angelina BARTUN*

Subota u trsatskom svetištu

Subotom u trsatskom svetištu započinjemo ispovijedanje u 8 sati, križni put na trsatskom brijegu u 9 sati, a u 10 sati hodočasnička sv. misa te je prigoda za osobnu pobožnost i u 13 sati oproštajni blagoslov. Prijave; tel. (051) 452-900; faks (051) 217-347; e-pošta: franjevacki.samostan.trsat@ri.t-com.hr

Kod Gospe Brze pomoći

Župljani Gospe Brze pomoći u Slavskom Brodu pripremali su se za susret s Papom okupljajući se oko kipa Gospe Brze pomoći. Župnik je, naime, prve korizmene nedjelje blagoslovio tri kipa koji su hodočastili po obiteljima i okupljali na molitvu. U sklopu pripreve na Nacionalni dan obitelji M. Nikić održao je 13. travnja tribinu o međuljudskim odnosima u obitelji, a 10. svibnja V. Čutura o medijskom oblikovanju obitelji. Biskup Đ. Hranić predvodio je 8. svibnja glavno hodočasničko slavlje koje je bilo u znaku pripreve na nacionalni susret obitelji. Duhovno-molitvena večer za mladež održana je 18. svibnja, a misno slavlje i klanjanje predvodio je o. A. Krasicki. (IKA)

Marija fest 2011.

Marija fest 2011. održat će se 9. listopada u Molvama. Izvođači trebaju dostaviti jednu novu i neobjavljenu skladbu tematski vezanu uz bl. Djevicu Mariju, a drugu, već poznatu i objavljenu, dogovaraju s organizatorom do 1. srpnja. Informacije i prijave: info@marijafest.com ili Marija fest, Virovska 21, 48327 Molve. (AB)

Gospa na danima kulture

U sklopu Dana kršćanske kulture u Splitu je 14. travnja prikazan 40-minutni film *Draga Gospa Ilačka*, a u šibenskoj katedrali izvedena je *Stabat Mater* G. B. Pergolesija, najizvođeniji koncert duhov-

Ukrasna zaštitna kutija

Na Uskršni ponedjeljak, 25. travnja, u Molvama je fra P. Džida blagoslovio ukrasnu zaštitnu kutiju za kip Majke Božje Molvarske, koju je izradio od drveta, kaljena stakla i srebrnih reljefnih ploča prof. Hrvoje Ljubić u suradnji s Borisom Pokosom. Bočne strane krase dvije zasebne tematske cjeline vezane uz povijest kipa Majke Božje Molvarske (Prijenos kipa iz Prekodravlja i Našašće kipa, koji je u vrijeme turskih osvajanja bio zakopan na mjestu današnje zavjetne kapele), a na pozadini je prikaz zavjetne kapele i stih: *O Molvarska Božja Mati, put nas vodi u tvoj dom; amo ćeš nam suncem sjati i voditi k Sinku svom!* Tu je i molitva za slogu i jedinstvo, kao konkretan odgovor na potrebe u kojima živimo. Nakon obnove oltara zavjetne kapele kutija će biti smještena u nišu u kojoj se čuva čudotvorni kip. (M. Belošević)

ne glazbe. U Splitu je 18. travnja prikazan film *Sjaji Marija Zvijezda* o trapišćkoj zajednici u Banjoj Luci.

Sućutna Majka

Nedavno je u klasturu hvarškoga franjevačkog samostana postavljena brončana skulptura Pietà akad. kipara fra Joakima Jakoga Gregova. (GK)

Pokrenut župni list

O Uskrsu je izišao iz tiska prvi broj novoga župnog lista *Beata* (lat. *Blažena*, a odnosi se na Gospu) župe Kraljice sv. Krunice u Kuševcu i filijale u Ivanovcima Gorjanskim. (GK)

Jubilej župe sv. Marije

Na 50. obljetnicu početka sisačke župe sv. Marije 1. svibnja misno slavlje predvodio je prvi župnik V. Stanković. Župnik B. Koretić za listopad je najavio blagoslov nove crkve Kraljice mira, a krajem godine objavljivanje monografije župe. (IKA)

Dani Gospe Trsatske

Ovogodišnji Trstatski Marijini dani bili su u znaku 720. obljetnice trsatskog svetišta. Otvoreni su 1. svibnja, kad je misno slavlje predvodio fra Z. Bibić. 8. svibnja hodočastili su pomorci. Hodočašće je počelo blagoslovom reliefa sv. Nikole u zavjetnoj kapelici na vrhu trsatskih stuba, a misno slavlje predvodio je upravitelj svetišta Gospe Sinjske fra B. Vuleta. Glavno slavlje na sam blagdan predvodio je kardinal J. Bozanić. (IKA)

Djeca oko Gospe u Voćinu

U Voćinu su se 7. svibnja, na svom hodočašću, 40. put okupili osnovnoškolci. Euharistijsko slavlje predvodio je biskup A. Škvorčević, a nakon mise održano je natjecanje u vjeronaučnom znanju i športskim discipli-

nama. Tjedan kasnije, u Voćin su hodočastili srednjoškolci, posebno maturanti, a misno slavlje predvodio je biskup A. Škvorčević. (IKA)

II. festival vjerskih filmova

Na II. festivalu hrvatskih vjerskih filmova u Gospinu svetištu na Trsatu od 9. do 11. lipnja bit će prikazano 25 filmova različitih žanrova. Selektor B. Modrić odabrao je 13 filmova koji će konkurirati za glavnu festivalsku nagradu najboljem filmu te četiri strukovne nagrade (najbolji redatelj, najbolji scenarist, najbolji snimatelj, najbolji skladatelj i najbolji montažer). Detaljnije o filmovima i programu možete saznati na adresi: <http://trsat.istrafilm.hr>. (IKA)

Okrunjen kip Gospe Fatimske

U župi Duha Svetoga u Slavenskom Brodu blagdan Gospe Fatimske proslavljen je u znaku krunjenja kipa Gospe Fatimske, koji je prije 42 godine donio njezin prvi župnik Marko Majstorović. Pozlačena kruna urešena poludragim kamenjem dar je župnika S. Belobrajdica i roditelja svećenika, bogoslova i sjemeništara te župe. Na završetku mise uslijedila je procesija župom, a blagdanu je prethodila trodnevna duhovna priprava. (IKA)

Vojska, policija i vatrogasci u Lurdu

Vojni ordinarijat u RH 19. put organizirao je od 17. do 24. svibnja hodočašće hrvatske vojske, policije i vatrogasaca u Lurd, a pridružili su im se i hodočasnici iz Bosne i Hercegovine s vojnim biskupom T. Vukšićem. (IKA)

Nova špilja Gospe Lurdske

U Kerestincu je 15. svibnja I. Miklenić blagoslovio novouređenu špilju Gospe Lurdske. U Tugarima je 22. svibnja I. Čubelić blagoslovio špilju i kip Gospe Lurdske nedaleko od župne crkve. (GK)

Ljubav bi u ovoj zaleđenosti odnosa morala biti topli pokrivač za svakog čovjeka i - sve stvoreno.
Pobijedi li u natjecanjima sreća a ne igra, pobjednici nemaju razloga za sreću.
Mir koji čuvaju armije, predstavlja iskrnu na koncu gorućeg fitilja.
U naphivanju vlastitog balona oštroidni naziru i njegovu eksploziju.
Tko uporno ignorira Božje nadahnuće, mogao bi očekivati prijekovremeno - izdahnuće.
Tko ubije Boga u sebi, nadomješta ga brojnim "bogovima" koji ga - uporno iscrpljuju i konačno ubiju.
Samo dobri roditelji uspijevaju u krutost šibe utkati - veliku ljubav.
Jedina je dozvoljena osveta - ne osvetiti se.
Ovisnici se truaju da bi "živjeli", a upravo takav "život" rezultira - smrću.
Kad život postane komedija, najglasnije mu se smije - sotona.
Najprihvatljiviji je onaj misionar koji u sebi i sa sobom - donosi - mir i dobro.
Totalitarističke režime rodila je ista majka s - jednoumnim muževima.
Ne bih htio uvrijediti gospođu Kozmetiku, ali ipak - velik je lažac.
Ona zla koja je Bog "zaboravio", mi nipošto ne smijemo pamtititi.
Svojim sve to dubljim prodorom u svemir čovjek je ostao sam, pa podsvjesno gore traži protjeranog Boga.
Griješite oni koji misle da sve završava pod zidom smrti, jer kao odgovorni za život moraju prispijeti "iznad zvijezda".

Stanko RADIĆ

- Kako glasi 6. crkvena zapovijed?
- Ne izigravaj vjeroučitelja svoga!

CVIJEĆE

- Plaća li se karta za cvijeće? - pita mladić konduktera ulazeći u autobus.
- Ne, ne plaća! - hitro će kondukter, a mladić se okrene pa će glasno djevojci:
- Hajde, Ružo, ulazi!

IZVRSTAN ZUBAR

- Nema boljega zubara negoli je moj!
Svaki put kad mi izvadi zub, on ti meni daje veliku čašicu viskija.
- Odeš li zato k njemu češće?
- Prije sam išao, a sada rjeđe...
- Pa zašto, kad je tako dobar?
- Jer više gotovo i nemam zuba!

TATINO OBEĆANJE

- Sječaš li se da si mi obećao 50 kuna, ako u školi dobijem dobru ocjenu? - pita Marijo ozbiljno tatu.
- Naravno. Zašto to pitaš?
- Moram ti pripočiti radosnu vijest!
- Ali si dobio dobru ocjenu?
- Ne, ukrao sam ti 50 kuna!

Ante Udovičić - PITAŠ ME O ŽIVOTU -

Pokušavajući pjesmom mijenjati kretanja u svijetu, na 64 stranice pisac pruža zbirku pjesama i critica s ilustracijama u boji želeći da u vrevi života čitatelj katkad zastane, uzme pokoj misao i pusti da ga ona prožme. -

Narudžbe: Ante Udovičić,
Trg G. Bulata 3, 21000 Split.

Don Andro Ursić - GAY-PARADE - Manifestacije izopačene seksualnosti - Budući da je znanstveno-medicinski uskraćen, a medijski ograničen i zabranjen ulazak u bit i analizu na temelju čega su homoseksualcima i lezbijkama kao "nezaštićenim" manjinama zajamčena sva prava, pisac pokušava razotkriti stvarnost kako bismo donekle otklonili pogubna skretanja suvremene civilizacije. - **Narudžbe:** "Mozaik sv. Petra", Kipara Rendića 6, 21400 Supetar, tel/faks: (021) 631-329.

Danijela De Micheli Vitturi - KRIŽNI PUT GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA -

Navodeći odlomak iz evanđeoskog teksta, autorica pruža kratka razmatranja o obitelji uz pojedinu postaju križnog puta, popraćenu slikama J. Botterija Dinija u boji. -

Narudžbe: Danijela De Micheli Vitturi,
V. Nazora 6, 21000 Split.

Maja Filipić - KRIŽNI PUT JEDNE MAJKE -

Kratka razmatranja u stihovima uz pojedinu postaju križnog puta, ilustrirano slikama akad. slikarice Ivane Čavar. Mali format. - **Narudžbe:** Župni ured, Kipara Rendića 6, 21400 Supetar.

Knjižnica U PRAVI TRENUTAK, L. Botića 4., p.p. 51., 31400 -akovo, tel./faks: 031 811-774, e-mail: zirdum.upt@gmail.com nudi vam svoja izdanja:

V. Albisetti - BITI SRETAN - Psihoterapija za sve - O pravom značenju sreće za čovjeka i u čemu se ona sastoji - 20 kn.

F. X. Schouppe - ČISTILIŠTE - Tumačeno životima i legendama svetaca - Odgovori na pitanje o zlu u svijetu, kako i koliko se od njega može sačuvati i kako ga nadvladati - 50 kn.

F. MacNutt, B. L. Shlemon - MOLITVA ZA OZDRAVLJENJE - Priručnik za molitvene skupine i pojedince. Nastoji objasniti kršćansku molitvu u odnosu na ozdravljenje - 20 kn.

PUT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.

MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere, molitve... - prikladno za mlađe i starije - 6 kn.

P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.

M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za homilije - 40 kn.

R. Šutrin - VJERNI DJEVICI SLAVNOJ - Velikani duha i uma - 30 kn.

M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE - Jedna po jedna žena opisana - 50 kn.

J. Šefka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.

P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.

P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suvremena razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.

P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.

P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.

P. Lubina - MAJCI MILOSRĐA - Izabrane molitve između dvaju raskola - 40 kn.

P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.

P. Lubina - UZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.

P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI - Najpoznatije marijanske molitve - 30 kn.

P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Opis svetih mjesta s fotografijama - 50 kn.

M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.

A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. razmatranje o Gospi - 30 kn.

V. Glibotić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.

Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ - 10 kn.

R. Tomelić - MOJA DJECA I JA - Critice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.

J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.

R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.

M. Jurišić - CVIJEĆE ZA MARIJU - Razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.

M. Jurišić - S MAJKOM MILOSRDNOM - Svibanjska čitanja - Živo, kratko - 25 kn.

Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184.

Franjo Franulović, Šibenik: Gospi zahvaljujem na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Vinka Ereš, Velika Gorica:** Majko Božja, na svemu ti hvala! Čuva i brani i unaprijed mene i sve moje mile i drage, uz dar; - **Katica Jakovčević,**

Gornje Selo: Zahvaljujem Gospi na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam sebe i svoje najdraže, uz dar; - **Ruža Budiša, Mississauga:** Nebeska Majko, zahvaljujem ti na svim milostima i u tvoje ruke stavljam život svoj i svoje djece, da nas i unaprijed čuvaš, uz dar; - **Jasenka Segarić, Mali Lošinj:** Dobraj Majci zahvaljujem na svim dobrima. Pod njezino okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Ante i Andra, Berlin:**

Zahvaljujemo Gospi na svim milostima i nadalje stavljam pod njezino okrilje sebe i sve svoje, osobito djecu, uz dar; - **Tereza Jadreško, Mefković:** Gospe moja, na svemu ti hvala! Bajl i unaprijed nada mnom i svim članovima moje obitelji, uz dar; - **Obitelj Duje Delonga, Werne:** Gospi Sinjskoj zahvaljujemo na brojnim milostima i pod njezino okrilje stavljam sebe i sve svoje najdraže, uz dar; - **Grozdana Nemet, Darmstadt:** Hvala ti, Nebeska Majko, na svim milostima! Bajl nada mnom i svima mojim najdražima, uz dar; - **Ana Šantek, Varaždin:** Zahvaljujem Majci Božjoj na svim milostima i njoj izručujem sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Andela Herendić, Križevci:** Majko Božja, hvala ti na svemu! Bajl i nadalje nada mnom i svim mojim, uz dar; - **Ksenija Gežo, Valpovo:** Hvala Majci Božjoj na svim udijeljenim milostima. Njezinoj majčinskoj skrbi izručujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Andelka Batarelo, Split:** Gospe moja, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani i mene i sve moje mile i drage, uz dar za siromašnije; - **Ana Celić, Ridgewood:** Gospi zahvaljujem na svim milostima i njoj preporučujem i unaprijed sebe i sve svoje, uz dar; - **Ruža Rogušić, Berlin:** Majko Marijo, tebi zahvaljujem na svim milostima i pod tvoje okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, uz dar; - **Nediljka Kusturić, Muftontown:** Hvala ti, Gospe, na svim milostima! Pod tvoje okrilje stavljam sebe i sve svoje najdraže, uz dar; - **Jelka Borić, Brist:** Nebeskoj Majci hvala na svim milostima! Nek i dalje bdiže nada mnom i svim mojim, uz dar; - **Zdenka Kapitanović, Starigrad:** Majci Nebeskoj zahvaljujem na svemu što mi je isprosilala tijekom čitavoga života i pod njezino okrilje stavljam sebe i svoga sina, uz dar; - **Janja Ružek, Njemačka:** Majko Marijo, na svemu ti hvala što si meni u životu dala! Bajl i dalje nada mnom i svim mojim, uz dar; - **Mandica Meštrović, Pag:** Od svega srca zahvaljujem Gospi na svim milostima kojima me obasiplje i pod njezino okrilje stavljam svoj dom i obitelj, uz dar; - **Smilja Vuko, Split:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na tolikim darovima kojima me obasula i pod njezino okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Marija Žeravica, Split:** Hvala ti, Majko Marijo, na svemu! Tvojaj majčinskoj skrbi preporučujem i dalje sebe i svoju obitelj, osobito djecu, uz dar.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

Spomen na naše voljene

FRANU, NIVES I IVICU CRNBORI

Do ponovnog susreta,

Vaši najmiliji

(Dar za "Mariju")

Sjećanje na našega voljenog i nikada prežaljenog anđela
ANDRIJU ŠAKIČA
(+13. svibnja 2010.)

U spomen tebi sjećanje pišemo,
suze nam krenu -
mi ih brišemo.

Nemoj teći, suzo mala, jer

naš Andrija mirno spava.

Okolo njega divno cvijeće

put mu svijetle upaljene svijeće.

Tvoja pidamica još kod nas spava
i najdraža kapica kod bratova uzglavlja.

Do groba nam ostadoše bol i suze

jer te Bog brzo k sebi uze.

Tvoji najmiliji.

(Dar za "Mariju")

9. lipnja navršava se godina dana otkako je
Gospodin zauvijek pozvao k sebi našega dragoga
redovničkog brata
fra KRSTU VLAŠIČA

Nekoliko godina vodio je administraciju "Marije" i
time pripomogao na širenju Gospine slave i promicanju
pobožnosti prema njoj. Dok mu zahvaljujemo
na svakoj pomoći, preporučujemo ga Marijinu
zagovoru i milosrđu Višnjeg Suca!

Uredništvo "Marije"

19. lipnja navršava se 13 godina otkako je
ovozemaljski život zamijenio drugim

MILJENKO BULJUBAŠIĆ

Dragi naš Milij! Iako si već davno otišao između nas,
tvoj dragi lik stalno je među nama.

U vjeri da se život mijenja, a ne oduzima

u nadi u ponovni susret -

tvoji otac, supruga, djeca, brat i sestre s obiteljima

(Dar za "Mariju")

MARA LJUBIČIĆ

(1988. - Runovići, 19. lipnja - 2011.)

Godine prolaze, a ti i dalje živiš u našim srcima, jer
jedna je majka... Obilježnica tvoga odlaska između
nas uvijek nas potakne da te se posebno
spomenemo. Gospodin ti bio milostiv
i udijelio ti svoj sveti mir!

Tvoji sinovi i kćeri s obiteljima:

Branko, Anđelko, Pere, Mara, Manda i Mila

te obitelj pok. Ike

(Dar za "Mariju")

Darovali su i tako omogućili siromašnjima primiti "Mariju", po: - 10 kn: **Milka Vukorepa**, Šibenik; - 30 kn: **Zvonimir Posavac**, Osijek; **Benediktinke Sv. Marije**, Zadar; **Pere Penović; Grozdana Škugor**, Dubrava Šibenska; **Vesna Marić**, Tordinci; **Mirjana Brlić**, Zagreb; **Tonka Bezić**, Grohote; **Janja Jazić**, Cerna; **Vinka Elek**, Otok; **Rozina Goričanec**, Dunjkovec; - 50 kn: **Nikola Madjer**, Zagreb; - 150 kn: **Župa sv. Marka**, Makarska.

MARIJA SVIMA OBIILNO PLATILA!

Slušajte Hrvatski katolički radio!

Biokovo 107,9 MHz - Josipovac 98,6 MHz
Lička Plješevica 104,1 Mhz - Promina 100 Mhz
Psunj 103, 9 MHz - Slatina 107,9 Mhz
Slavonski Brod 98,7 Mhz - Sljeme 103, 5 MHz
Split 97, 9 MHz - Stipanov Grič 104,5 Mhz
Šubičevac 104,5 Mhz - Učka 106, 7 MHz
Ugljan 95, 5 MHz - Velika Peška 91, 3 Mhz
Vinkovci 104,9 Mhz - Virovitica 103,2 Mhz
Vrlika 97,8 Mhz - Vukovar 102,4 Mhz
Satelit Hot bird 6, 13E, 12520 Mhz

Preporučujemo:

- Vijesti iz života Crkve u 15,45
 - Dnevnik HKR u 16,45

Postanite prijatelj Hrvatskoga katoličkog radija!

Adresa: Voćarska 106, 10000 Zagreb.

PRIMATI I ČITATI "MARIJU" ZNAČI:

- **Htjeti produbiti svoju vjeru i ljubav prema Isusu preko njegove majke Marije;**
- **Biti sudionik sv. mise koja se slavi svake prve subote u mjesecu u 19 sati u svetištu Gospe od Zdravlja u Splitu za suradnike, dobročinitelje, širitelje i čitatelje "Marije";**
- **Biti sudionik sv. mise koja se slavi svakoga prvog četvrtka u mjesecu u splitskomu svetištu Gospe od Zdravlja za sve pokojne čitatelje i preminule članove obitelji pretplatnika lista "Marija".**

Diomira Jurišić, Vrgada: Preporučujem sebe, svoju djecu i unučad Majci Božjoj, uz dar; - **Kristina Pavin, Podravska Moslavina:** Preporučujem Majci Božjoj svoju obitelj, svoje najmilije, za zdravlje i blagoslov, da nas i nadalje štiti i zagovara, uz dar; - **Klaudija Usorac, Staševica:** Gospe moja, pod okrilje tvoje stavljam sebe i sve svoje najdraže, da nas i dalje štitiš, uz dar; - **Ivo i Anka Grgić, Železniki:** Preporučujemo Gospinu zagovoru sebe i svoju obitelj, da nad nama i dalje bdije i štiti nas, uz dar; - **Ivana Bilokapić-Römer, Kirchheim:** Majko Božja, tebi povjeravam sebe i sve svoje, kao i svoje potrebe, uz dar; - **Milka Zeko, Kirchheim:** Dobra Majko, čuvaj i brani mene i sve moje najmilije, uz dar; - **Mirjana i Vjeran Ivošević, Frankfurt:** Preporučujemo Majci Mariji sebe i svoju obitelj i šaljem dar za siromašnije čitatelje; - **Mirko Plevčak, Rogoška Slatina:** Nebeskoj Majci preporučujem sebe i sve svoje potrebe, uz dar; - **Blaž Žaja, Blizna:** Gospi preporučujem sebe i svoju obitelj, osobito mlade, uz dar za siromašnije; - **Kate Vuković ž. Nikolina, Krilo:** Nebeska Majko, pod okrilje tvoje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Anka Hoben, Vellberg:** Puna zahvalnosti, sebe i svoju djecu preporučujem pod Marijino okrilje, da nas čuva i brani, uz dar; - **Ilija Grgić, Železniki:** Preporučujem Majci Božjoj sebe i svoju obitelj, da nam isprsi duševno i tjelesno zdravlje te nas čuva i prati gdje god bili, uz dar; - **Danijela Rončević ž. Ivčina, Staševica:** Nebeskoj Majci preporučujem sebe i svoju obitelj te na njezinu čast za širenje "Marije" šaljem mali dar; - **Marko Vuleta, Otok:** Gospi Sinjskoj preporučujem sebe i svoju obitelj, da nad nama i dalje bdije, uz dar; - **Paula Brkić, Susedgrad:** Majko Božja, pod tvoje okrilje stavljam svoj dom i obitelj, da nad nama i dalje bdiješ, uz dar; - **Nena Gušić, Nova Kapela:** Preporučujem nebeskoj Majci sebe i sve svoje najmilije, da nad nas i dalje čuva i brani, uz dar; - **Dragica Šunjić ž. Jurina, Staševica:** Nebeska Majko, preporučujem ti svoju obitelj i na tvoju čast šaljem mali dar; - **Kata Stuparević, Dubočac:** Majko nebeska, tebi pod okrilje stavljam sebe i sve svoje najdraže, uz dar; - **Milka Knežetić, Durinci:** Majko Božja Marijo, sebe i sve svoje preporučujem tebi i predajem u ruke tvoje, uz dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

MARIJA - vjerski list za Marijine štovateljce

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;

Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Gaje Bulata 3, 21000 Split;
 tel/faks (021) 238-184 ili tel.: 340-190; e-mail: petar.lubina@st.f-com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom:

Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta. -

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-3200726444 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group; devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22; -

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.

Marija Stipetić (+4. IV. 2011. u 95. g. - Ogulin); - **Jelka Šimić**, majka č. s. Livije (+4. IV. 2011. - Lipnica, Vukanovići); - **Frane Mravičić** (+19. IV. 2011. u 86. g. - Tučepi); - **Klemica Radić r. Granić** (+19. IV. 2011. u 99. g. - Promajna-Bast); - **Č. s. Amata Prčić**, OP (+20. III. 2011. u 74. g. - Zagreb); - **Mato Vuković** (+15. IV. 2011. u 78. g. - Bjelovar); - **Mons. Ivan Grah** (+23. IV. 2011. u 83. g. - Cerovlje); - **Ruža Krajnović** (+23. IV. 2011. - Vrbovec); - **Frančeska Frane Miolin** (+24. IV. 2011. u 99. g. - Kaštel Sućurac); - **Mara Bekavac**, majka fra Dinkova (+26. IV. 2011. u 84. g. - Studenci); - **Bosiljka Cvitanović r. Đogun**, nevjesta fra Anđelova (+27. IV. 2011. u 72. g. - Podaca-Kapeći); - **Andelka Gilić** (+28. IV. 2011. - Turjaci); - **Nediljko Glavaš p. Ante Barabanov** (+28. IV. 2011. - Kamenmost, Podbablje); - **Ivica Mastelić p. Frane** (+28. IV. 2011. u 47. g. - Brnaze, Sinj); - **Drago Sudar** (+30. IV. 2011. - Brušane); - **Mara Ljuba Lončar ud. Ivana** (+1. V. 2011. - Kamenmost, Podbablje); - **Petar Nediljko Ribičić** (+1. V. 2011. u 82. g. - Brela-Sv. Stjepan); - **Tonka Milas** (+3. V. 2011. u 79. g. - Kamenmost, Podbablje); - **Mirko Medvidović** (+4. V. 2011. - Imotski); - **Grgo Topić Marukić** (+4. V. 2011. u 82. g. - Baška Voda); - **Marija Znaor ž. Marijanova** (+4. V. 2011. - Kamen Most, Podbablje); - **Grgo Topić Marukić** (+4. V. 2011. - Baška Voda); - **Jelisava Korljan p. Nikole** (+5. V. 2011. u 100. g. - Gradac n/m); - **Anda Jukić** (+5. V. 2011. - Otok); - **O. Hrvoje Dominik Blaško**, OP (+6. V. 2011. u 73. g. - Zagreb); - **Nediljko Ajduk Bariša** (+8. V. 2011. - Kamenmost, Podbablje); - **Mirko Rajić** (+9. V. 2011. - Imotski); - **Manda Gorupić**, majka svećenika Mladena (+9. V. 2011. u 85. g. - Klinovac, Pregrada); - **Mila Šuto ud. Mije** (+10. V. 2011. - Zmijavci); - **Mara Todorić** (+10. V. 2011. - Zmijavci); - **Petar Domazet Peko**, otac fra Anđelkov (+12. V. 2011. - Sinj); - **Ivica Tucak** (+13. V. 2011. - Runovići); - **Iva Perkušić ud. Jokana** (+15. V. 2011. - Kamenmost, Podbablje); - **Mario Milić** (+16. V. 2011. - u 85. g. - Split); - **Vjera Budimir**, sestra fra Antina (+17. V. 2011. - Turjaci); - **Mato Kopeti Slavko** (+17. V. 2011. u 75. g. - Dubočac); - **David Džimbeg** (+22. V. 2011. - Otok).

OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

S A D R Ź A J

Zajedno u Kristu (Urednik)	201
Svetišta - svjetionici djelatne ljubavi (Benedikt XVI.)	204
Susret s Umjetnikom (I. Bodrožić)	206
"Strahota" (ne)razrješivosti ženidbe (S. Jerčić)	208
Gospino okrilje (N. Andrić-Nevinc)	211
Pavao Đakon o Gospi (dar-ko)	212
Na izvoru života (D. Marković)	214
Umjetnik mističnih boja (A. B. Periša)	216
Zar Crkva ne treba Majku?! (D. De Micheli Vitturi)	218
Međugorje 30 godina kasnije (K. Jolić)	220
Zadarska marijanska baština na filmu (P. Lubina)	222
Drukčije vrijeme (R. T)	224
Koji izlazi od Oca i Sina (K. Stipanović)	226
S Marijom od malih nogu (M. Herceg)	228
Trenuci obiteljske radosti (Kajo)	230
U sjaju Duha Svetoga (S. Marija)	232
Njoj se prepustite (A. Vrček)	233

POSTIRA

Gospa Karmelska

Na padini Brača, prema kopnu, u Postirima diže se crkva sv. Ivana Krstitelja. Jednobrodna je to kamena građevina ponad koje se, kraj apside, izdiže visok zvonik, kojega je svojim perom ovjekovječio domaći sin V. Nazor (+1949.).

Za svoga pohoda Postirima g. 1579. apostolski vizitator Augustin Valier spominje ondje i crkvicu sv. Ivana Krstitelja, građenu oko 1550. godine. To je zapravo apside današnje crkve, koja je služila i kao kula za obranu od gusara. Kako se množilo pučanstvo, tako je rasla i crkvice. Nadodana joj je g. 1766. oko polovica današnje lađe, a posvetio ju je 1. svibnja 1827. biskup Ivan Skakoc (1822.-1837.). Kamen temeljac za još jedan produžetak lađe postavljen je 1. studenoga 1863., a radovi su završeni 1873. Takva je ostala do danas (33,50 x 10,50 m).

U prigodi 400. obljetnice župe g. 1981., na crkvi je poduzet obnoviteljski pothvat. Glavni oltar od kararskog mramora pomaknut je u toj prigodi do polukružnog nanovo obložena pločama zida apside, a na sredini je podignut kameni oltar prema puku. To je zapravo sarkofag u kojemu se dostojno odmara starokršćanski mučenik sv. Jušt. Jubilej župe svečano je slavljen od 12. do 16. srpnja 1981., a prethodila mu je podulja duhovna priprava, započeta već 5. listopada 1979. primanjem kod pape

Ivana Pavla II. Završnu svečanost 16. srpnja predvodio je pronuncij Michele Cecchini, uz trojicu biskupa i brojne svećenike i puk.

Na pobočnomu mramornom oltaru, odmah do apside, štuje se barokni kip Gospe Karmelske. Majka je to koja sjedi na prijestolju s Djetetom u naručju, okrunjena zlatnom krunom, odjevena u posebno ruho. Mletački je to rad iz 19. stoljeća. U župi već od g. 1669. djeluje i bratovština Gospe Karmelske. Neki drže da je iz toga doba i Gospin kip, ali ga je g. 1883. u Mlecima popravio kipar Besarelli. Za Gospin lik u Mlecima g. 1878. izrađena je velika zlatna kruna, a g. 1886. za Isusov. Zanimljivo je da je Gospa u zlatnim papučama.

U crkvi su vrijedne i slike križnog puta. Zanimljiv je to primjer talijanskog baroka iz 18. stoljeća, a g. 1952. obnovio ih je Z. Wyrubal.

Gospri pripisuju brojne milosti. Rijetki su Postirani koji kreću u dalek svijet ili na odsluženje vojnog roka a da joj se prije ne dođu preporučiti, da ih zagarava za sretan povratak. A kad se vrate kući, dođu joj obvezatno zahvaliti. Najsvečanije je u Postirima za blagdan Gospe Karmelske. Jedino se toga dana stavljala na Gospin kip zlatna kruna. Okupe se ne samo domaći nego i hodočasnici iz obližnjih mjesta, a pridruže im se i brojni turisti. Teško je naći mještanina da toga dana ne sudjeluje u procesiji s Gospinim kipom kroz naselje. Od g. 2003. nosi se novi, 160 cm visok lipov Gospin lik, rad kipara Ercola Cultrona iz Tirola. Rodni kraj i svoji Gospu ne zaboravljaju ni Postirani koji početkom prošlog stoljeća odseliše preko oceana.

NASLOVNA SLIKA: Gospa s malim Isusom i Ivanom Krstiteljem (Rafael Santi)
SLIKA NA OMOTU: Župna crkva sv. Ivana Krstitelja u Postirima na Braču

